

COMARCH

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
COMARCH S.A.
Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ
W I PÓŁROCZU 2018 ROKU**

Kraków, 31 sierpnia 2018

Spis treści

1. Informacje o firmie	5
1.1. Akcjonariat	5
2. Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe.....	8
2.1. Wybrane skonsolidowane dane finansowe	8
2.2. Kurs giełdowy akcji jednostki dominującej (w PLN) – Comarch S.A.	9
3. Pozycja Grupy na rynku IT oraz informacja o rynkach zbytu i o źródłach zaopatrzenia	10
4. Struktura sprzedaży	11
4.1. Przychody ze sprzedaży - struktura geograficzna (w tys. PLN)	11
4.2. Struktura sprzedaży według odbiorców (w tys. PLN)	12
4.3. Struktura sprzedaży wg rodzaju (tys. PLN)	14
5. Charakterystyka czynników istotnych dla rozwoju Grupy Kapitałowej	15
5.1. Czynniki wewnętrzne	15
5.2. Czynniki zewnętrzne	16
6. Pozostałe istotne czynniki, w tym ryzyka i zagrożenia	16
6.1. Ryzyko kredytowe	16
6.2. Ryzyko zmiany stóp procentowych	16
6.3. Ryzyko zmiany kursów walut	17
6.4. Ryzyko płynności finansowej	17
7. Perspektywy rozwoju działalności Grupy oraz przewidywana sytuacja finansowa Grupy w 2018 roku	17
8. Analiza finansowa Grupy	19
9. Kredyty, pożyczki, poręczenia, gwarancje i istotne pozycje pozabilansowe	25
9.1. Nieodnawialne kredyty bankowe i otrzymane pożyczki	25
9.2. Odnawialne kredyty bankowe	27
9.3. Pożyczki udzielone	28
9.4. Poręczenia	28
9.5. Gwarancje bankowe i istotne pozycje pozabilansowe	31
10. Najważniejsze wydarzenia w I półroczu 2018 roku i po dacie bilansu	32
10.1. Umowy znaczące dla działalności Grupy Comarch	32
10.2. Pozostałe	33
11. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania a także ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków	34
11.1. Inwestycje kapitałowe	34
11.2. Nieruchomości i pozostałe inwestycje rzeczowe	35
12. Działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej	36
13. Uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej jednostki dominującej	37
13.1. Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW w Warszawie	37
13.2. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 27 czerwca 2018 r.	37
14. Operacje na akcjach Comarch S.A.	39
14.1. Transakcje zbycia/nabycia akcji jednostki dominującej	39
14.2. Program opcji menadżerskich dla Członków Zarządu	39
15. Operacje na akcjach jednostek zależnych i stowarzyszonych Comarch S.A.	39
16. Pozostałe wydarzenia w I półroczu 2018 roku i po dacie bilansu	39
16.1. Terminy przekazywania raportów okresowych w 2018 roku	39
16.2. Oświadczenie Zarządu w sprawie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego	39
16.3. Aneks do umowy z Bankiem Pekao S.A. na świadczenie Kompleksowej Obsługi Eksploatacyjnej Systemu Comarch Internet Banking	40
16.4. Aneks do umowy z firmą Budimex S.A. na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (SSE7)	40

16.5. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward	40
17. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju grupy kapitałowej emitenta	40
18. Osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju.....	41
19. Powiązania kapitałowe emitenta	42
19.1. Charakterystyka spółek Grupy Comarch	42
19.2. Struktura kapitałowa Grupy Comarch	44
19.3. Charakter powiązań.....	45
19.4. Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch w I półroczu 2018 roku	47
19.5. Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch po dacie bilansu	47
20. Transakcje zawarte przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe	48
21. Stanowisko zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany rok, w świetle wyników zaprezentowanych w raporcie okresowym w stosunku do wyników prognozowanych.....	48
22. Opis czynników i zdarzeń o nietypowym charakterze mających znaczący wpływ na działalność Grupy i osiągnięte zyski oraz ich ocena.....	48
22.1. Aktywo i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	48
22.2. Wycena różnic kursowych i instrumentów finansowych opartych na kursach walut.....	48
22.3. Pozostałe przychody operacyjne	48
23. Opis struktury głównych lokat kapitałowych lub głównych inwestycji kapitałowych dokonanych w ramach grupy kapitałowej emitenta w danym roku obrotowym.....	49
24. Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczące zobowiązań oraz wierzytelności emitenta lub jego jednostki zależnej, ze wskazaniem przedmiotu postępowania, wartości przedmiotu sporu, daty wszczęcia postępowania, stron wszczętego postępowania oraz stanowiska emitenta	49

**35 mln PLN
zysku
operacyjnego**

**Projekty w
ponad 60
krajach na 6
kontynentach**

**604 mln PLN
przychodów
ze sprzedaży**

**Ponad
5 500
specjalistów**

**53 spółki
Grupy na
całym
świecie**

**Kapitalizacja
Comarch S.A. na
GPW na
poziomie
1,22 mld PLN
(30.06.2018)**

**53,4% udział
sprzedaży
zagranicznej**

1. Informacje o firmie

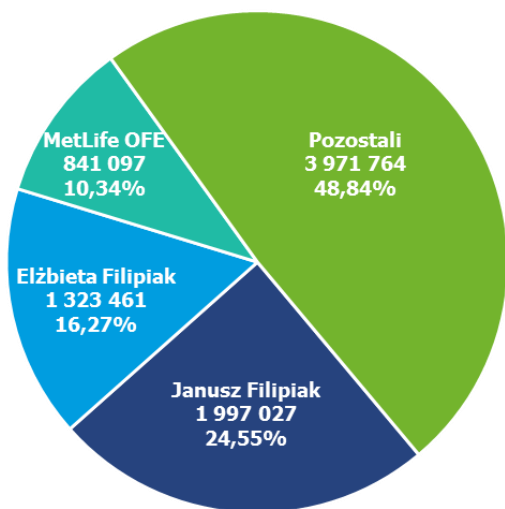
Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiąganych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

1.1. Akcjonariat

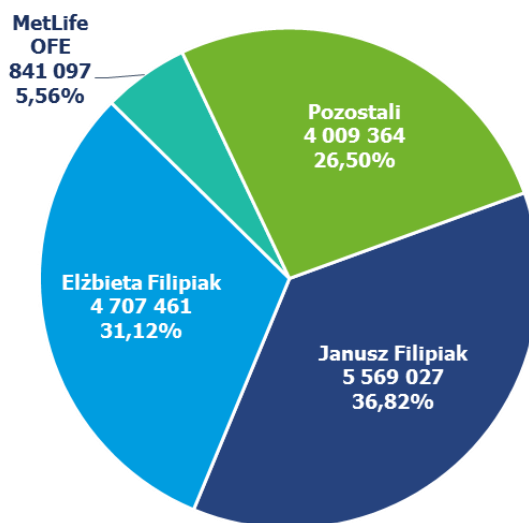
1.1.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% w ogólnej liczbie głosów na WZA Comarch S.A., wg stanu na dzień 31 sierpnia 2018 roku

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się 8 133 349 akcji o łącznej wartości nominalnej 8 133 349 PLN. Zgodnie z informacją posiadaną przez Comarch S.A., na dzień 31 sierpnia 2018 r. akcjonariuszami posiadającymi co najmniej 5% głosów na WZA Spółki są Janusz Filipiak, Elżbieta Filipiak oraz MetLife OFE.

Akcyonariat wg liczby akcji

Akcyonariat wg liczby głosów

1.1.2. Zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta w okresie od przekazania ostatniego raportu okresowego, tj. od 18 maja 2018 roku

Podmiot	Stan na 31 sierpnia 2018 r.				Stan na 18 maja 2018 r.			
	Akcje	Udział w kapitale zakładowym (%)	Ilość głosów	Udział w głosach na WZA (%)	Akcje	Udział w kapitale zakładowym (%)	Ilość głosów	Udział w głosach na WZA (%)
Janusz Filipiak	1 997 027	24,55	5 569 027	36,82	1 997 027	24,55	5 569 027	36,82
Elżbieta Filipiak	1 323 461	16,27	4 707 461	31,12	1 323 461	16,27	4 707 461	31,12
MetLife OFE	841 097	10,34	841 097	5,56	841 097	10,34	841 097	5,56

1.1.3. Zestawienie stanu posiadania akcji emitenta przez osoby zarządzające i nadzorujące emitenta na dzień przekazania raportu

Akcjonariusze	Funkcja	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	1 997 027	24,55	5 569 027	36,82
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	1 323 461	16,27	4 707 461	31,12
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	30 000	0,37	67 600	0,45
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	33 230	0,41	33 230	0,22
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,13	10 608	0,07
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,13	10 608	0,07
Ilość wyemitowanych akcji		8 133 349	100,00	8 133 349	100,00

Według wiedzy Spółki, spośród członków Rady Nadzorczej jedynie Przewodniczącą Rady Nadzorczej Pani Elżbieta Filipiak jest w posiadaniu akcji Spółki.

1.1.4. Zmiany w stanie posiadania akcji emitenta przez osoby zarządzające i nadzorujące emitenta w okresie od przekazania ostatniego raportu kwartalnego

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące na dzień opublikowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za pierwszy kwartał 2018 roku, tj. 18 maja 2018 roku oraz w dniu 31 sierpnia 2018 roku, zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami.

Osoby zarządzające i nadzorujące	Funkcja	Stan na 31 sierpnia 2018 r.		Stan na 18 maja 2018 r.	
		Akcje	Udział w głosach na WZA (%)	Akcje	Udział w głosach na WZA (%)
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	1 997 027	36,82	1 997 027	36,82
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	1 323 461	31,12	1 323 461	31,12
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	30 000	0,45	30 000	0,45
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	33 230	0,22	32 930	0,22
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,07	10 608	0,07
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,07	10 608	0,07
Ilość wyemitowanych akcji		8 133 349	100,00	8 133 349	100,00

1.1.5. Akcje imienne uprzywilejowane co do głosu Spółki dominującej

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu Comarch S.A. Prezes Zarządu Comarch S.A. Janusz Filipiak posiada 470 000 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A, z których przysługuje 2 350 000 głosów na WZA Spółki oraz 423 000 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B, z których przysługuje 2 115 000 głosów na WZA Spółki. Wiceprezes Zarządu Paweł Prokop posiada 9 400 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A, które uprawniają do 47 000 głosów na WZA Spółki. Przewodnicząca Rady Nadzorczej Comarch S.A. Elżbieta Filipiak posiada 385 400 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A, z których przysługuje 1 927 000 głosów na WZA Spółki oraz 460 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B, z których przysługuje 2 303 000 głosów na WZA Spółki.

Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna. W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu, przy czym nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- zbycie na rzecz zstępnych zbywcy,
- przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania,
- zbycie na rzecz osoby prawnej prawa polskiego albo obcego albo jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej prawa polskiego albo obcego, w tym w szczególności na rzecz ułomnej osoby prawnej prawa polskiego albo obcego („Struktura”) kontrolowanej w rozumieniu art. 8 ust. 5 Statutu wyłącznie przez akcjonariusza wnoszącego (zbywającego) akcje imienne uprzywilejowane do Struktury („Akcjonariusz Wnoszący”) albo (współ)kontrolowanej wyłącznie przez wstępnych, zstępnych, rodzeństwo lub małżonka Akcjonariusza Wnoszącego albo wyłącznie przez niektóre lub wszystkie z tych osób („Osoba bądź Osoby Bliskie”) i Akcjonariusza Wnoszącego łącznie („Struktura Kontrolowana”) oraz

zbycie akcji imiennych uprzywilejowanych przez jedną Strukturę Kontrolowaną na rzecz innej Struktury Kontrolowanej.

Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie Comarch S.A.

Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

2. Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe

2.1. Wybrane skonsolidowane dane finansowe

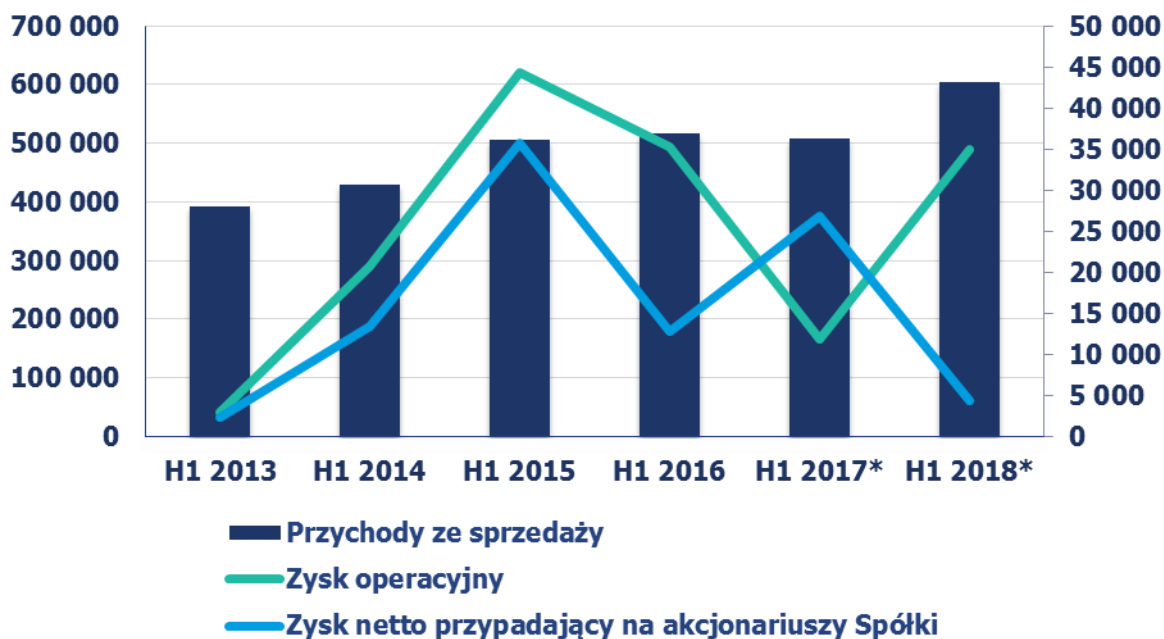
	H1 2018*	H1 2017*	H1 2016	H1 2015	H1 2014
Przychody ze sprzedaży	604 008	507 157	516 425	505 441	429 677
Przychody ze sprzedaży rozwiązań własnych	540 864	473 663	482 784	434 671	382 870
Zysk operacyjny	34 999	11 790	35 209	44 340	20 823
EBITDA**	71 410	43 535	67 786	69 497	47 335
Zysk przed opodatkowaniem	11 424	34 748	26 599	43 987	20 100
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	4 300	26 871	12 756	35 782	13 353
Zysk na akcję (w PLN)	0,53	3,30	1,57	4,4	1,65
Aktywa	1 579 760	1 438 227	1 267 164	1 177 068	1 099 922
Kapitał własny	853 716	818 437	803 934	736 475	640 722

W I półroczu 2018 roku przychody ze sprzedaży Grupy Comarch były wyższe o 96,9 mln PLN, tj. 19,1% w porównaniu do roku ubiegłego. Wynik operacyjny osiągnął wartość 35 mln PLN i był wyższy o 196,8% w porównaniu do osiągniętego w I półroczu 2017 roku. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej w I półroczu 2018 r. był niższy w porównaniu do osiągniętego w pierwszym półroczu roku poprzedniego o 22,6 mln PLN i osiągnął wartość 4,3 mln PLN. Na dzień 30 czerwca 2018 roku Grupa Comarch zatrudniała 5 616 osób, tj. o 75 osób więcej niż na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Wartość aktywów Grupy Comarch na koniec czerwca 2018 roku wzrosła o 141,5 mln PLN, tj. o 9,8% w stosunku do końca czerwca 2017 roku, natomiast wartość kapitału własnego w tym samym czasie wzrosła o 35,3 mln PLN, tj. 4,3%.

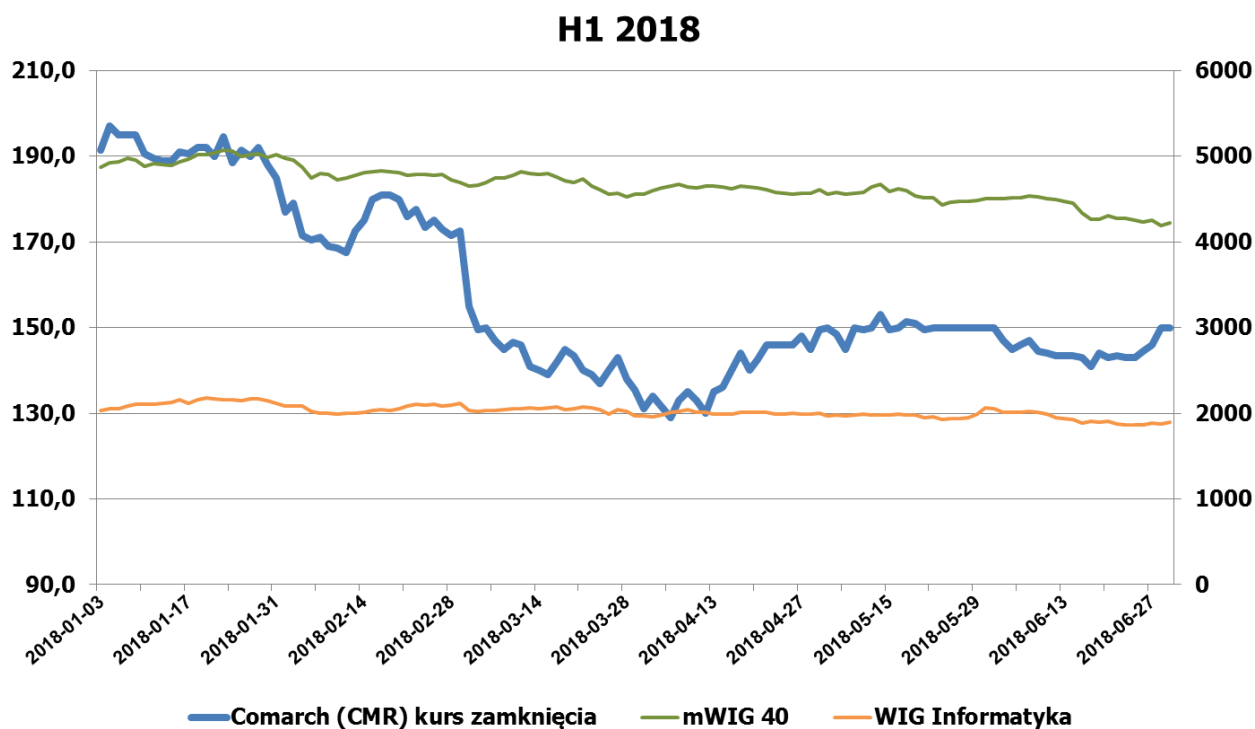
*) Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. Dla celów porównawczych dokonano też przekształcenia zgodnie z MSSF 15 danych za okres I i II kwartału 2017 r.

**) Zysk operacyjny + Amortyzacja

*) Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. Dla celów porównawczych dokonano też przekształcenia zgodnie z MSSF 15 danych za okres I i II kwartału 2017 r.

2.2. Kurs giełdowy akcji jednostki dominującej (w PLN) – Comarch S.A.

Okres	Najwyższy	Najniższy
I kwartał 2018	197,00	135,50
II kwartał 2018	153,00	129,00

Kurs akcji Comarch S.A. pomiędzy 1 stycznia 2018 r. a 30 czerwca 2018 r. zmniejszył się z 190,00 PLN do 150,00 PLN, tj. o 21,1%. W trakcie I półrocza maksymalny kurs wyniósł 197,00 PLN. Kurs akcji Comarch S.A. pomiędzy 30 czerwca 2017 r. a 30 czerwca 2018 r. zmniejszył się z 213,30 PLN do 150,00 PLN, tj. o 29,7%.

<i>dane w PLN</i>	6 miesięcy 2018 / 30.06.2018 r.	6 miesięcy 2017 / 30.06.2017 r.
Kurs średni w okresie sprawozdawczym	157,35	211,99
Kurs MIN w okresie sprawozdawczym	129,00	169,80
Kurs MAX w okresie sprawozdawczym	197,00	239,00
Wolumen średni w okresie sprawozdawczym	3 362	4 715
Kapitalizacja na dzień bilansowy	1 220 002 350	1 734 843 342
Wskaźniki dla danych skonsolidowanych		
P/E na dzień bilansowy	283,72	64,56
P/BV na dzień bilansowy	1,46	2,12
P/S na dzień bilansowy	2,02	3,42

3. Pozycja Grupy na rynku IT oraz informacja o rynkach zbytu i o źródłach zaopatrzenia

Ze względu na rodzaj oferowanych przez Comarch systemów informatycznych, główną grupę odbiorców stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa, które na całym świecie są największymi odbiorcami zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Większość produktów Comarch jest kierowana do określonej grupy odbiorców, natomiast usługi informatyczne, ze względu na ich uniwersalny charakter, są oferowane do każdej grupy odbiorców. Oferta Comarch przeznaczona jest zarówno dla podmiotów z rynku polskiego jak i klientów zagranicznych. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W pierwszym półroczu 2018 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Grupy Comarch.

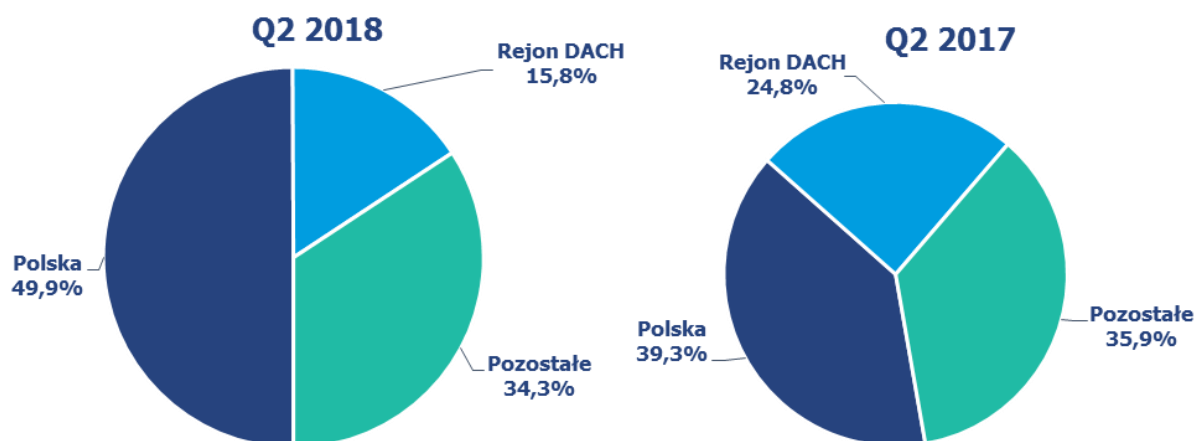
Ze względu na specyfikę branży, w której działa Comarch, jako główne źródła zaopatrzenia należy uznać międzynarodowe koncerny, będące producentami sprzętu komputerowego, aplikacji bazodanowych oraz narzędzi programistycznych, polskie oddziały i przedstawicielstwa tych koncernów, polskie firmy dystrybucyjne oraz podwykonawców systemów IT. W pierwszym półroczu 2018 roku żaden z kontrahentów nie dostarczył produktów i towarów o wartości przekraczającej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch.

4. Struktura sprzedaży

4.1. Przychody ze sprzedaży - struktura geograficzna (w tys. PLN)

Geograficzna struktura sprzedaży	Q2 2018	%	Q2 2017	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Kraj	165 780	49,9%	98 910	39,3%	66 870	67,6%
Eksport	166 239	50,1%	152 626	60,7%	13 613	8,9%
Razem	332 019	100,0%	251 536	100,0%	80 483	32,0%

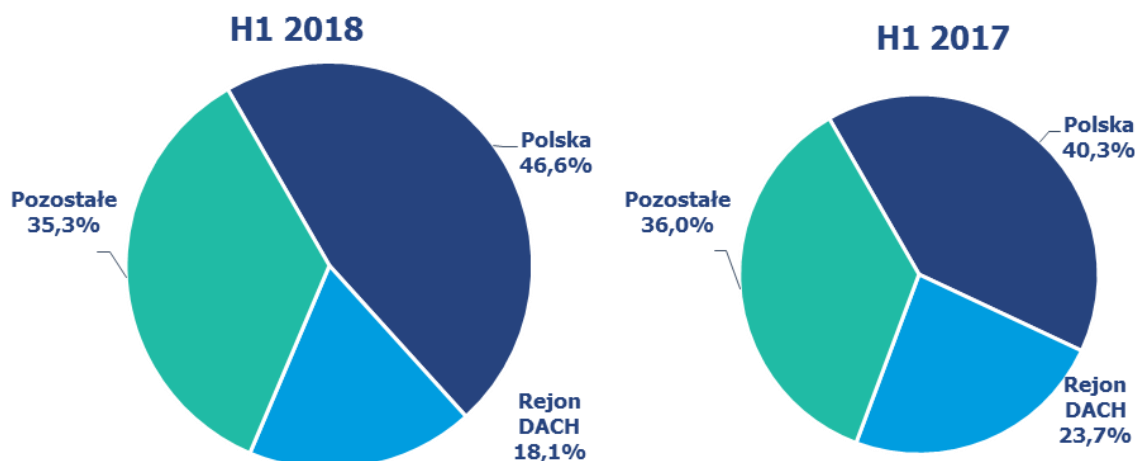
W drugim kwartale 2018 roku Grupa odnotowała 165,8 mln PLN przychodów ze sprzedaży krajowej, o 66,9 mln PLN (tj. o 67,6%) więcej niż w Q2 2017. Dynamiczny wzrost sprzedaży krajowej był efektem realizacji dużego kontraktu dla sektora publicznego oraz dobrej sprzedaży dla segmentu MSP. Sprzedaż zagraniczna wyniosła w drugim kwartale 166,2 mln PLN i była o 13,6 mln PLN (tj. o 8,9%) wyższa niż w Q2 2017. Sprzedaż zagraniczna stanowiła w drugim kwartale 50,1% całkowitych przychodów Grupy.

Geograficzna struktura sprzedaży	6 miesięcy 2018	%	6 miesięcy 2017	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Kraj	281 490	46,6%	204 443	40,3%	77 047	37,7%
Eksport	322 518	53,4%	302 714	59,7%	19 804	6,5%
Razem	604 008	100,0%	507 157	100,0%	96 851	19,1%

W I półroczu 2018 roku Grupa odnotowała 281,5 mln PLN sprzedaży krajowej, o 77,0 mln PLN (tj. o 37,7%) więcej niż w H1 2017 dzięki wzrostowi sprzedaży do klientów z sektora publicznego i MSP. Sprzedaż zagraniczna w I półroczu 2018 roku wyniosła 322,5 mln PLN i była o 19,8 mln PLN (tj. o 6,5%) wyższa niż w H1 2017. Sprzedaż zagraniczna stanowiła w I półroczu 53,4% całkowitych przychodów Grupy.

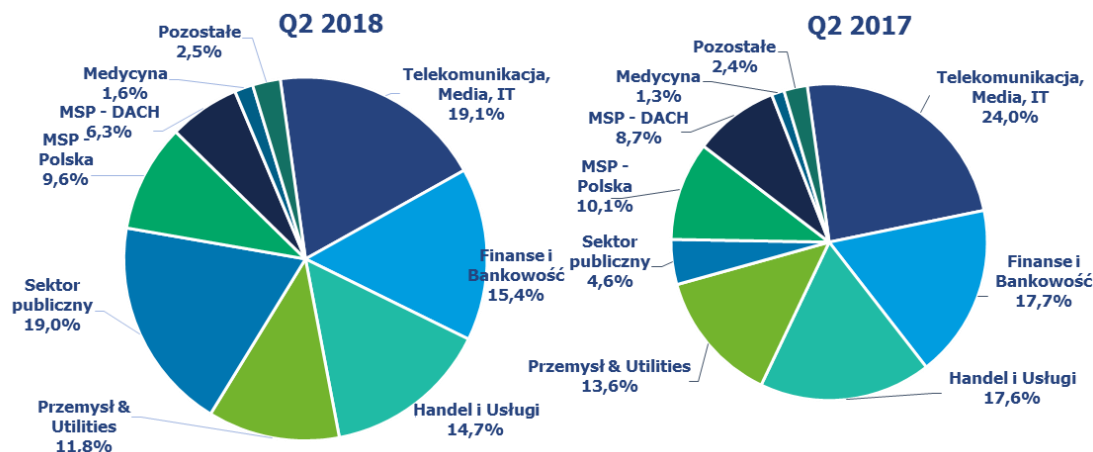
Przychody ze sprzedaży wg segmentów geograficznych (według lokalizacji rynków):

4.2. Struktura sprzedaży według odbiorców (w tys. PLN)

Struktura sprzedaży wg sektorów	Q2 2018	%	Q2 2017	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Telekomunikacja, Media, IT	63 444	19,1%	60 371	24,0%	3 073	5,1%
Finanse i Bankowość	51 034	15,4%	44 610	17,7%	6 424	14,4%
Handel i Usługi	48 956	14,7%	44 340	17,6%	4 616	10,4%
Przemysł & Utilities	39 025	11,8%	34 204	13,6%	4 821	14,1%
Sektor publiczny	62 996	19,0%	11 416	4,6%	51 580	451,8%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - Polska	31 858	9,6%	25 474	10,1%	6 384	25,1%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - DACH	21 018	6,3%	21 851	8,7%	-833	-3,8%
Medycyna	5 439	1,6%	3 322	1,3%	2 117	63,7%
Pozostałe	8 249	2,5%	5 948	2,4%	2 301	38,7%
Razem	332 019	100,0%	251 536	100,0%	80 483	32,0%

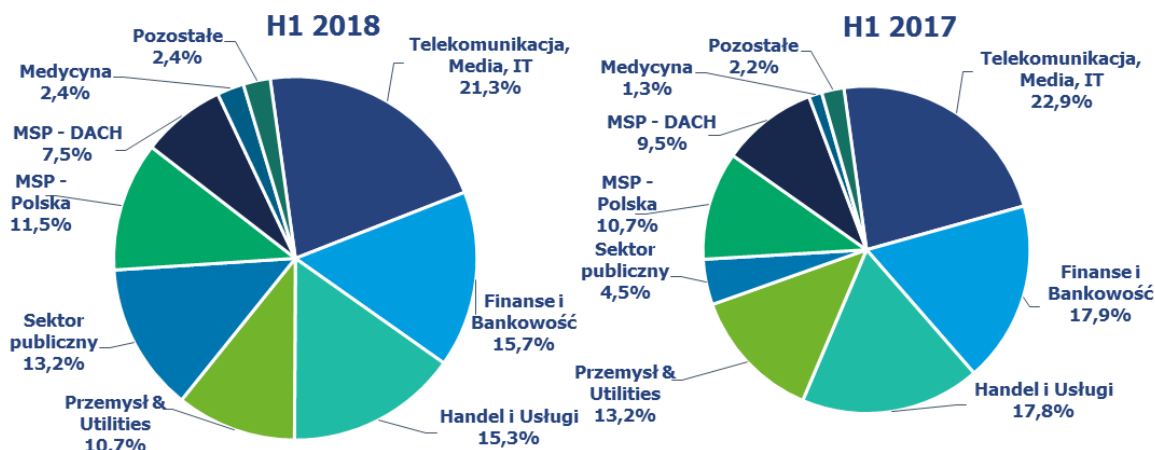
W Q2 2018 klienci z sektora TMT zakupili produkty i usługi o wartości o 63,4 mln PLN, tj. o 5,1% wyższej od osiągniętej w analogicznym okresie roku poprzedniego. Przychody ze sprzedaży do klientów z sektora finanse i bankowość wzrosły o 6,4 mln PLN, tj. o 14,4%, a do klientów z sektora handel i usługi o 4,6 mln PLN, tj. o 10,4%. Wzrosła również sprzedaż do klientów z sektora przemysłowego o 4,8 mln PLN, tj. o 14,1%. W Q2 2018 znaczny wzrost odnotowała sprzedaż do klientów z sektora publicznego, tj. o 51,6 mln PLN (o 451,8%), dzięki częściowej realizacji umowy na dostawę i wdrożenie systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w sądach powszechnych. Kolejny kwartał z rzędu znacznie wzrosła sprzedaż do klientów z sektora MSP-Polska (o 6,4 mln PLN, tj. 25,1%). Dzięki realizacji nowych kontraktów na informatyzację szpitali przychody ze sprzedaży do klientów z sektora medycznego wzrosły o 2,1 mln PLN, tj. o 63,7%. Przychody ze sprzedaży do pozostałych klientów wzrosły o 2,3 mln PLN, tj. o 38,7%. W przypadku sprzedaży do klientów z sektora MSP-DACH wystąpił spadek o 0,8 mln PLN, tj. 3,8%.

Struktura sprzedaży wg sektorów	6 miesięcy 2018	%	6 miesięcy 2017	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Telekomunikacja, Media, IT	128 500	21,3%	116 218	22,9%	12 282	10,6%
Finanse i Bankowość	95 073	15,7%	90 545	17,9%	4 529	5,0%
Handel i Usługi	92 412	15,3%	89 991	17,8%	2 420	2,7%
Przemysł & Utilities	64 930	10,7%	67 191	13,2%	-2 261	-3,4%
Sektor publiczny	79 521	13,2%	23 018	4,5%	56 503	245,5%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - Polska	69 301	11,5%	54 315	10,7%	14 986	27,6%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - DACH	45 430	7,5%	48 242	9,5%	-2 812	-5,8%
Medycyna	14 533	2,4%	6 685	1,3%	7 848	117,4%
Pozostałe	14 308	2,4%	10 952	2,2%	3 356	30,6%
Razem	604 008	100,0%	507 157	100,0%	96 851	19,1%

W I półroczu 2018 roku sprzedaż do odbiorców z sektora TMT wyniosła 128,5 mln PLN, co oznacza wzrost o 12,3 mln PLN (tj. o 10,6%) w porównaniu do H1 2017. Klienci z sektora finanse i bankowość zakupili produkty i usługi o wartości 95,1 mln PLN, wyższej od osiągniętej w analogicznym okresie roku poprzedniego o 4,5 mln PLN, tj. 5,0%. Wzrost odnotowała także sprzedaż do klientów z sektora handel i usługi (wzrost o 2,4 mln PLN, tj. o 2,7%). Dzięki dobrej sprzedaży w Q2 gwałtownie wzrosły przychody ze sprzedaży Grupy Comarch do odbiorców z sektora publicznego, o 56,5 mln PLN, tj. o 245,5%. Wzrost nastąpił także w przypadku sprzedaży do sektora medycyna (wzrost o 7,8 mln PLN, tj. o 117,4%), a także do pozostałych sektorów (wzrost o 3,4 mln PLN, tj. o 30,6%). Klienci z sektora MSP-Polska zakupili produkty i usługi o wartości o 15 mln PLN, tj. o 27,6% wyższej od osiągniętej w analogicznym okresie roku poprzedniego. Sprzedaż do klientów z sektora przemysł i utilities spadła w stosunku do sprzedaży osiągniętej w analogicznym okresie roku poprzedniego o 2,3 mln PLN, tj. o 3,4%. Spadek odnotowała także sprzedaż do klientów z sektora MSP-DACH (o 2,8 mln PLN, tj. 5,8%).

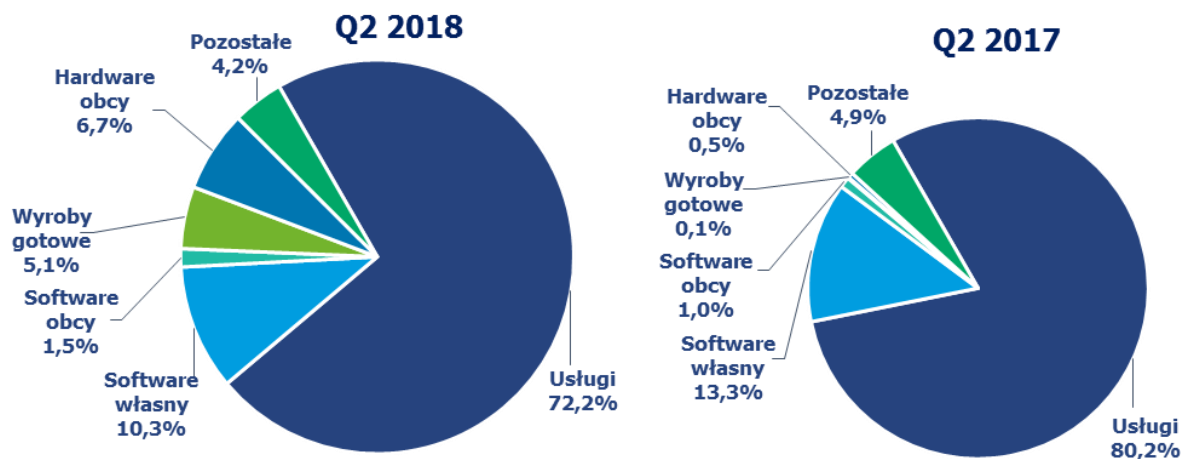
Sytuacja biznesowa w pierwszym półroczu 2018 roku potwierdziła, że utrzymywanie dywersyfikacji źródeł przychodów i różnorodności oferty jest korzystne dla stabilnego rozwoju działalności Grupy Comarch.

4.3. Struktura sprzedaży wg rodzaju (tys. PLN)

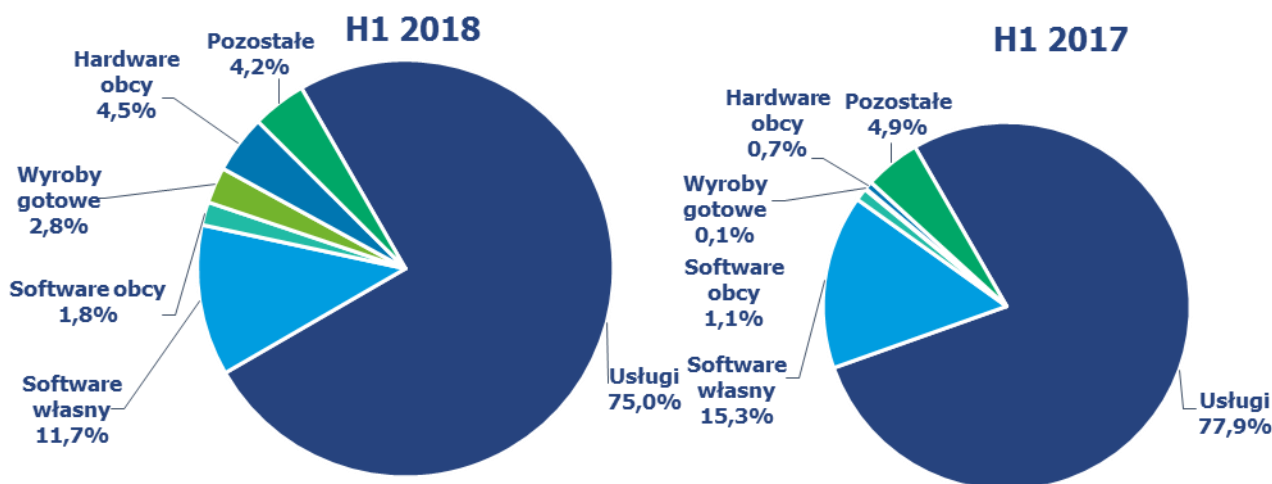
Struktura sprzedaży wg rodzaju	Q2 2018	%	Q2 2017	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Usługi informatyczne	239 595	72,2%	201 370	80,2%	38 225	19,0%
Software własny	34 361	10,3%	33 544	13,3%	817	2,4%
Software obcy	4 900	1,5%	2 637	1,0%	2 263	85,8%
Wyroby gotowe	16 814	5,1%	281	0,1%	16 533	5883,6%
Hardware obcy	22 290	6,7%	1 335	0,5%	20 955	1569,7%
Pozostałe	14 059	4,2%	12 369	4,9%	1 690	13,7%
Razem	332 019	100,0%	251 536	100,0%	80 483	32,0%

W drugim kwartale 2018 roku struktura rodzajowa przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch uległa znacznym zmianom w porównaniu do odnotowanej w drugim kwartale roku 2017. Przychody ze sprzedaży usług informatycznych wzrosły o 38,2 mln PLN, tj. o 19,0%. Przychody ze sprzedaży oprogramowania własnego wyniosły 34,4 mln PLN i były o 0,8 mln PLN (tj. o 2,4%) wyższe niż w Q2 2017. Sprzedaż własnych wyrobów gotowych miała dużą dynamikę wzrostu (o 5883,6%) i osiągnęła wartość 16,8 mln PLN. Istotnie wzrosła również sprzedaż rozwiązań firm trzecich - o 1569,7% do 22,3 mln PLN. Wzrost sprzedaży w obu tych kategoriach był wynikiem realizacji umowy na dostawę i wdrożenie systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w sądach powszechnych. Przychody ze sprzedaży oprogramowania obcego wzrosły o ok. 2,3 mln PLN, tj. o 85,8%. W Q2 2018 pozostała sprzedaż zwiększyła się o 1,7 mln PLN, tj. o 13,7%, co jest wynikiem kontynuacji wzrostu sprzedaży usług medycznych i sportowych.

Struktura sprzedaży wg rodzaju	6 miesięcy 2018	%	6 miesięcy 2017	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Usługi informatyczne	453 276	75,0%	395 267	77,9%	58 009	14,7%
Software własny	70 756	11,7%	77 799	15,3%	-7 043	-9,1%
Software obcy	10 555	1,8%	5 545	1,1%	5 010	90,4%
Wyroby gotowe	16 832	2,8%	597	0,1%	16 235	2719,4%
Hardware obcy	27 006	4,5%	3 361	0,7%	23 645	703,5%
Pozostałe	25 583	4,2%	24 588	4,9%	995	4,0%
Razem	604 008	100,0%	507 157	100,0%	96 851	19,1%

W I półroczu 2018 roku struktura rodzajowa przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch uległa znacznym zmianom w porównaniu do odnotowanej w I półroczu 2017. Przychody ze sprzedaży usług informatycznych wzrosły o 58 mln PLN, tj. o 14,7%. Przychody ze sprzedaży oprogramowania własnego wyniosły 70,8 mln PLN i były o 7 mln PLN (tj. o 9,1%) niższe niż w H1 2017. Sprzedaż własnych wyrobów gotowych znacznie wzrosła wobec ubiegłego roku (o 16,2 mln PLN, tj. o 2719,4 %), podobnie zachowała się sprzedaż rozwiązań firm trzecich wzrosła o 23,6 mln PLN (tj. o 703,5%). Przychody ze sprzedaży oprogramowania obcego wzrosły o 5 mln PLN, tj. o 90,4%. W H1 2018 pozostała sprzedaż zwiększyła się o ok. 1 mln PLN, tj. o 4,0%.

5. Charakterystyka czynników istotnych dla rozwoju Grupy Kapitałowej

5.1. Czynniki wewnętrzne

- stały wzrost sprzedaży eksportowej i znaczenia działalności zagranicznej;
- pozycja i renoma Grupy Comarch mająca wpływ na charakter pozyskiwanych klientów;
- działalność Grupy Comarch w specjalnej strefie ekonomicznej w Krakowie;
- znaczący udział produktów standardowych (powtarzalnych) w sprzedaży, co oznacza:
 - niższe koszty, w szczególności koszty zmienne związane z pojedynczym kontraktem,
 - możliwość znacznego zwiększenia rentowności jednostkowego kontraktu przy jednoczesnym obniżeniu obciążenia klienta (opłaty licencyjne),
 - szersza i bardziej zdywersyfikowana klientela oznaczająca większą skalę działalności,
- atrakcyjna polityka szkoleniowa oraz atrakcyjne warunki pracy oferowane pracownikom spółek Grupy;
- zwiększenie rozpoznawalności marki Comarch wśród potencjalnych klientów poprzez prowadzone akcje marketingowe, w tym marketing sportowy (MKS Cracovia SSA);
- konieczność dokonywania ciągłych inwestycji w kapitał ludzki celem utrzymania konkurencyjności firmy w kolejnych latach;

- h) wysoki poziom wydatków inwestycyjnych przeznaczanych na działalność badawczo-rozwojową oraz rozwój nowych produktów i usług informatycznych;
- i) wysoki poziom wydatków inwestycyjnych związanych z rozbudową zaplecza produkcyjnego w Polsce i za granicą (inwestycje rzeczowe) oraz z ekspansją na rynkach zagranicznych (inwestycje kapitałowe).

5.2. Czynniki zewnętrzne

- a) wzrost wymagań stawianych systemom informatycznym przez klientów. Zwiększa się zapotrzebowanie na duże, złożone systemy informatyczne dedykowane dla poszczególnych użytkowników. Stawia to w lepszej sytuacji większe spółki IT, takie jak Grupa Comarch, które oferują szereg różnych technologii i produktów i są w stanie dostarczyć zaawansowane technologicznie rozwiązania;
- b) wzrost znaczenia technologii mobilnych, stosowanych obecnie powszechnie w rozwiązaniach informatycznych dla wszystkich grup odbiorców;
- c) zmiana modeli biznesowych w wielu branżach oraz zmiana strategii biznesowych wielu firm związana z postępem technicznym i rozwojem gospodarczym, co kształtuje popyt na nowe systemy informatyczne, upowszechnienie sprzedaży oprogramowania w modelu *cloud computing* oznacza dla firm informatycznych zwiększone wymogi kapitałowe i zasobowe;
- d) związany z członkostwem Polski w Unii Europejskiej dostęp polskich firm do środków z funduszy strukturalnych, które w pewnej części są przeznaczane na rozwój systemów informatycznych oraz finansowanie prac badawczo-rozwojowych;
- e) rosnąca konkurencja, wpływająca na zmniejszenie osiąganych marż; konkurencja pomiędzy firmami IT;
- f) stała presja na wzrost wynagrodzeń w branży IT; zmniejszająca się liczba absolwentów uczelni technicznych z wykształceniem informatycznym;
- g) rosnąca konkurencja na lokalnym rynku pracy w sektorze IT w Krakowie oraz innych miejscach prowadzenia działalności gospodarczej przez Grupę;
- h) międzynarodowa sytuacja gospodarcza, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na rynkach finansowych, mająca wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne;
- i) zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN, USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, CHF/EUR, BRL/PLN oraz RUB/PLN, wpływająca na opłacalność sprzedaży zagranicznej;
- j) sytuacja gospodarcza na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w Europie, mającej wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne na tym rynku oraz wiarygodność finansową klientów z tego rejonu geograficznego;
- k) międzynarodowa sytuacja polityczna, m.in. wzrastające ryzyko zamachów terrorystycznych w miejscach prowadzenia projektów utrudnia ich realizacji czy też plany ograniczenia swobody delegowania pracowników w ramach Unii Europejskiej.

6. Pozostałe istotne czynniki, w tym ryzyka i zagrożeń

Grupa Comarch jest narażona na następujące główne rodzaje ryzyka finansowego:

6.1. Ryzyko kredytowe

Grupa Comarch analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Comarch do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

6.2. Ryzyko zmiany stóp procentowych

Grupa Comarch jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR oraz EURIBOR. Grupa Comarch dokonywała zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze za pomocą kontraktów IRS oraz prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

6.3. Ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Grupa Comarch jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN, USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, CHF/EUR, BRL/PLN oraz RUB/PLN. Równocześnie część kosztów i zobowiązań Grupy Comarch jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach jednostka dominująca dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów forward, jak również stara się wykorzystywać *hedging* naturalny poprzez dopasowanie struktury aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych (np. poprzez zaciąganie w ostatnich okresach zobowiązań kredytowych wyrażonych w EUR). Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy Comarch denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego oraz środków pieniężnych.

6.4. Ryzyko płynności finansowej

Grupa Comarch posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę Comarch ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Grupa Comarch zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

7. Perspektywy rozwoju działalności Grupy oraz przewidywana sytuacja finansowa Grupy w 2018 roku

W I półroczu 2018 roku popyt na usługi i produkty informatyczne Grupy Comarch był zwiększony w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Grupa obserwowała dynamiczny wzrost popytu na rozwiązania informatyczne generowany przez klientów z sektora publicznego oraz medycznego oraz na rozwiązania ERP na rynku polskim. W związku z pozyskaniem nowych, dużych projektów Grupa w pierwszym półroczu 2018 roku wykorzystywała w pełni swoje moce produkcyjne. Portfel zamówień Grupy zapewni również pełne wykorzystanie mocy produkcyjnych w kilku kolejnych okresach. Pozyskiwanie dużych i wymagających znacznych nakładów kontraktów oraz koszty związane z rozwojem nowych rozwiązań IT, jak również szybko rosnące koszty pracy będą miały w drugim półroczu 2018 roku istotny wpływ na wynik finansowy Grupy Comarch. Dzięki konsekwentnie realizowanej od wielu lat strategii pozycjonowania się na rynku jako firmy technologicznej i produktowej oferta Comarch jest bardzo dobrze zdywersyfikowana. Grono klientów stale się rozszerza, a znaczna ich część to firmy międzynarodowe, co pozwala kontynuować rozwój firmy. Dynamicznie rozwijająca się działalność Grupy Comarch na rynkach zagranicznych dodatkowo zwiększa wysokość sprzedaży oraz polepsza wizerunek Comarch wśród klientów, przyczyniając się tym samym do umocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa. Oznacza również konieczność dokonywania licznych inwestycji kapitałowych poza granicami Polski (głównie poprzez zakładanie zagranicznych spółek zależnych). Realizacja strategii przedsiębiorstwa zależy w dużej mierze od kształtowania się niezależnych od Comarch warunków makroekonomicznych, w szczególności od poziomu inwestycji w informatykę dokonywanych przez średnie i duże firmy w kraju i za granicą oraz od zaostrzającej się konkurencji na rynku pracy w sektorze IT. Równocześnie warunkiem koniecznym do realizacji strategii jest skuteczne zarządzanie ryzykami operacyjnymi. Szansą dla Grupy jest jej duża innowacyjność oraz wzrost zapotrzebowania na dostarczanie informatyki w modelu usługowym – Grupa Comarch dzięki szerokiej

palecie własnych produktów, posiadanej infrastrukturze oraz zasobom ludzkim i kapitałowym może elastycznie dopasowywać się do modeli biznesowych oczekiwanych przez klientów.

Do najważniejszych kategorii ryzyka operacyjnego związanego z działalnością Grupy należą:

- ryzyka związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów software'owych);
- ryzyka związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
- ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych; istotne zwłaszcza w przypadku dużych kontraktów realizowanych na rynku zamówień publicznych
- ryzyka zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- ryzyko kredytowe związane ze sprzedażą z odroczonym terminem płatności oraz często długim okresem realizacji kontraktów;
- ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej ilości wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;
- ryzyko zmiany kursów walut oraz poziomu stóp procentowych;
- ryzyka związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata.

Grupa nie przewiduje istotnych zmian swojej sytuacji finansowej oraz w zakresie ryzyka związanego z prowadzoną działalnością.

8. Analiza finansowa Grupy

Bilans - Aktywa	30 czerwca 2018 r.	%	31 grudnia 2017 r.	%	Zmiana	Zmiana %
AKTYWA TRWAŁE						
Rzeczowe aktywa trwałe	554 899	35,1%	556 838	37,1%	-1 939	-0,3%
Nieruchomości inwestycyjne	30 233	1,9%	15 357	1,0%	14 876	96,9%
Wartość firmy	42 197	2,7%	42 197	2,8%	0	0,0%
Pozostałe wartości niematerialne	60 542	3,8%	63 319	4,2%	-2 777	-4,4%
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	3 313	0,2%	3 321	0,2%	-8	-0,2%
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	9 222	0,6%	11 233	0,7%	-2 011	-17,9%
Pozostałe aktywa wyceniane w wartości godziwej	333	0,0%	2 904	0,2%	-2571	-88,5%
Inwestycje pozostałe	112	0,0%	112	0,0%	0	0,0%
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	34 141	2,2%	31 237	2,1%	2 904	9,3%
Pozostałe należności	6 791	0,4%	5 392	0,4%	1 399	25,9%
	741 783	47,0%	731 910	48,7%	9 873	1,3%
AKTYWA OBROTOWE						
Zapasy	132 503	8,4%	114 967	7,7%	17 536	15,3%
Należności handlowe oraz pozostałe należności	434 630	27,5%	392 153	26,1%	42 477	10,8%
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 788	0,2%	2 222	0,1%	566	25,5%
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	95 831	6,1%	46 886	2,7%	48 945	104,4%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3 175	0,2%	8 516	0,6%	-5 341	-62,7%
Udziały i akcje	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	169 050	10,7%	207 937	13,8%	-38 887	-18,7%
	837 977	53,0%	772 681	51,0%	65 296	8,5%
Aktywa zakwalifikowane do sprzedaży	-	-	3 861	0,30%	-3 861	-100,0%
Aktywa razem	1 579 760	100,0%	1 508 452	100,0%	71 308	4,7%

Wartość aktywów Grupy Comarch na koniec czerwca 2018 roku wzrosła o 71,3 mln PLN, tj. o 4,7% i wyniosła 1 580 mln PLN, co jest głównie zasługą wzrostu wartości aktywów obrotowych do 838 mln PLN, wobec 772,7 mln PLN wg stanu na koniec 2017 roku. Wzrost ten wynika między innymi z wyższego o 42,5 mln PLN, tj. 10,8% stanu należności handlowych na dzień 30 czerwca 2018 r., w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz z wyższego stanu należnych przychodów z tytułu kontraktów długoterminowych, których wartość wzrosła o 48,9 mln PLN, tj. o 104,4%. Wzrósł także stan zapasów (132,5 mln PLN wobec 115 mln PLN, co wynika z realizacji bieżących zamówień od klientów oraz cyklu produkcji oprogramowania i wyrobów gotowych). W ramach aktywów obrotowych zmniejszeniu uległa wartość środków pieniężnych: do 169,1 mln PLN wobec 207,9 mln PLN na koniec roku 2017 oraz instrumentów pochodnych: 3,2 mln PLN wobec 8,5 mln PLN na koniec poprzedniego roku. Wartość aktywów trwałych wzrosła o 9,9 mln PLN, tj. o 1,3% w porównaniu do ubiegłego roku, głównie w

rezultacie wzrostu wartości nieruchomości inwestycyjnych z 15,4 mln PLN do 30,2 mln PLN (wzrost o 96,9% nastąpił w wyniku przekwalifikowania do tej grupy aktywów jednego z budynków biurowych w Krakowie. Wartość i udział pozostałych pozycji aktywów trwałych utrzymały poziom z końca 2017 roku.

Kapitał własny i zobowiązania	30 czerwca 2018 r.	%	31 grudnia 2017r.	%	Zmiana	Zmiana %
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki						
Kapitał zakładowy	8 133	0,5%	8 133	0,5%	0	0,0%
Pozostałe kapitały	143 041	9,1%	143 041	9,5%	0	0,0%
Różnice kursowe	11 402	0,7%	4 169	0,3%	7 233	173,5%
Zysk netto za okres bieżący	4 300	0,3%	42 036	2,8%	-37 736	-89,8%
Niepodzielony wynik finansowy	667 519	42,3%	665 525	44,1%	1 994	0,3%
Zmiany niepodzielonego wyniku z tytułu zastosowania MSSF 15	-	-	-27 842	-1,8%	27 842	-100,0%
	834 395	52,8%	835 062	55,4%	-667	-0,1%
Udziały mniejszości	19 321	1,2%	16 128	1,0%	3 193	19,8%
Kapitał własny razem	853 716	54,0%	851 190	56,4%	2 526	0,3%
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania długoterminowe						
Kredyty i pożyczki	188 187	11,9%	185 596	12,3%	2 591	1,4%
Inne zobowiązania	5 156	0,3%	6 928	0,5%	-1 772	-25,6%
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	1 862	0,1%	736	0,1%	1 126	153,0%
Pozostałe zobowiązania finansowe	388	0,0%	446	0,0%	-58	-13,0%
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	42 246	2,7%	43 962	2,9%	-1 716	-3,9%
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	-	-	-	-	-	-
	237 839	15,1%	237 668	15,8%	171	0,1%
Zobowiązania krótkoterminowe						
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	195 984	12,4%	177 320	11,8%	18 644	10,5%
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	7 282	0,5%	4 942	0,3%	2 340	47,3%
Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych	93 389	5,9%	65 133	4,3%	28 256	43,4%
Kredyty i pożyczki	65 707	4,2%	39 111	2,6%	26 596	68,0%
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej – instrumenty pochodne	2 498	0,2%	509	0,0%	1 989	390,8%
Pozostałe zobowiązania finansowe	12 357	0,8%	165	0,0%	12 192	7389,1%
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	110 988	7,0%	132 414	8,8%	-21 426	-16,2%
	488 205	30,9%	419 594	27,8%	68 611	16,4%
Zobowiązania razem	726 044	46,0%	657 262	43,6%	68 782	10,5%
Razem kapitał własny i zobowiązania	1 579 760	100,0%	1 508 452	100,0%	71 308	4,7%

Wzrost wartości pasywów o 71,3 mln PLN, tj. o 4,7% w stosunku do końca 2017 roku to rezultat przede wszystkim zwiększenia wartości zobowiązań krótkoterminowych (488,2 mln PLN wobec 419,6 mln PLN wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.), w szczególności w zakresie zobowiązań z tytułu kontraktów długoterminowych (wzrost wartości o 28,3 mln PLN, tj. o 43,4% i udziału z 4,3% do 5,9%), z tytułu kredytów i pożyczek (wzrost wartości o 26,6 mln PLN, tj. o 68,0% i udziału z 2,6% do 4,2% w związku z prowadzonymi przez Grupę inwestycjami infrastrukturalnymi) oraz z tytułu zobowiązań handlowych (wzrost wartości o 18,6 mln PLN, tj. o 10,5%). Wzrost wartości nastąpił również w przypadku pozostałych zobowiązań finansowych, głównie w rezultacie powstania zobowiązania z tytułu wypłaty dywidendy za 2017 rok (wzrost o 12,2 mln PLN, tj. o 7389,1%). Spadkowi uległa wartość rezerw na pozostałe zobowiązania i obciążenia (spadek o 21,4 mln PLN, tj. o 16,2%, głównie w rezultacie wypłat nagród pieniężnych w I półroczu 2018 roku). Struktura zobowiązań długoterminowych i pozostałych pozycji zobowiązań krótkoterminowych nie uległa znaczącym zmianom. Wartość kapitału własnego w I półroczu 2018 r. nieznacznie wzrosła (o 2,5 mln PLN, tj. o 0,3 %). Na wzrost wartości kapitałów własnych miał również wpływ wzrost wartości różnic kursowych o 7,2 mln PLN, tj. 173,5%. Udział kapitału własnego w wartości pasywów uległ nieznacznemu zmniejszeniu (54% wobec 56,4% na koniec 2017 roku).

Analiza zadłużenia finansowego	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Wskaźnik zadłużenia finansowego aktywów	16,1%	14,90%
Wskaźnik zadłużenia finansowego kapitału własnego	30,4%	26,91%

Wskaźniki zadłużenia finansowego w I półroczu 2018 roku wzrosły w efekcie intensywnych inwestycji infrastrukturalnych. Grupa finansuje się środkami własnymi w 54% a kapitałem obcym w 46%.

	6 miesiące 2018	%	6 miesiące 2017	%	Zmiana	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży	604 008	100,0%	507 157	100,0%	96 851	19,1%
Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów	-461 331	-76,4%	-400 510	-79,0%	-60 821	15,2%
Zysk brutto	142 677	23,6%	106 647	21,0%	36 030	33,8%
Pozostałe przychody operacyjne	15 333	2,5%	16 064	3,2%	-731	-4,6%
Koszty sprzedaży i marketingu	-61 682	-10,2%	-63 238	-12,5%	1 556	-2,5%
Koszty ogólnego zarządu	-43 109	-7,1%	-44 332	-8,7%	1 223	-2,8%
Pozostałe koszty operacyjne	-18 220	-3,0%	-3 351	-0,7%	-14 869	443,7%
Zysk operacyjny	34 999	5,8%	11 790	2,3%	23 209	196,9%
Przychody/(Koszty) finansowe – netto	-20 915	-3,5%	24 941	4,9%	-45 856	-183,9%
Udział w zyskach/(stratach) jednostek stowarzyszonych	-2 660	-0,4%	-1 983	-0,4%	-677	34,1%
Zysk przed opodatkowaniem	11 424	1,9%	34 748	6,9%	-23 324	-67,1%
Podatek dochodowy	-3 931	-0,7%	-5 682	-1,1%	1 751	-30,8%
Zysk netto za okres	7 493	1,2%	29 066	5,7%	-21 573	-74,2%
w tym:						
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	4 300	0,7%	26 871	5,3%	-22 571	-84,0%
Zysk netto przypadający udziałom niedającym kontroli	3 193	0,5%	2 195	0,4%	998	45,5%

W I półroczu 2018 roku przychody ze sprzedaży Grupy Comarch były wyższe o 96,9 mln PLN, tj. o 19,1% w porównaniu do I półrocza roku ubiegłego. Wynik operacyjny osiągnął wartość 35 mln PLN i był prawie trzykrotnie wyższy od osiągniętego w I półroczu 2017 roku. Zauważalny wpływ na poziom wyniku operacyjnego miały zrealizowane różnice kursowe oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2018 roku, które zwiększyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 5 315 tys. PLN, podczas gdy w I półroczu 2017 zmniejszyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 13 718 tys. PLN. Pozytywny wpływ na wynik operacyjny miały również w I półroczu 2018 roku pozostałe przychody operacyjne w wysokości 15 333 tys. PLN, osiągnięte m.in. w wyniku sprzedaży wartości niematerialnych przez MKS Cracovia SSA oraz rozwiązania odpisów aktualizacyjnych na należności. Podobne operacje miały miejsce w I półroczu 2017 roku, gdzie przychody operacyjne osiągnęły wartość 16 064 tys. PLN. W wyniku gwałtownego osłabienia się PLN wobec głównych walut obcych pod koniec czerwca, w I półroczu Grupa odnotowała stratę na działalności finansowej w wysokości minus 20,9 mln PLN (wobec zysku 24,9 mln PLN w pierwszym półroczu 2017 roku). Złożyły się na to głównie ujemna zmiana wyceny bilansowej instrumentów finansowych zabezpieczających ryzyko kursowe Grupy (- 11,3 mln PLN); ujemna zmiana wyceny bilansowej środków pieniężnych, kredytów i pożyczek wyrażonych w walutach obcych, w tym wewnątrz Grupy (- 11,9 mln PLN); dodatni wynik osiągnięty na transakcjach zabezpieczających zamkniętych w okresie (+ 3,75 mln PLN) oraz odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek (- 1,65 mln PLN). Łączny wpływ operacji finansowych na wynik netto wyniósł Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej w I półroczu 2018 r. był niższy do osiągniętego w pierwszym półroczu roku poprzedniego o 84% i osiągnął wartość 4,3 mln PLN.

Analiza rentowności	6 miesięcy 2018	6 miesięcy 2017
Marża na sprzedaży	23,62%	21,03%
Rentowność sprzedaży na działalności operacyjnej	5,79%	2,32%
Rentowność sprzedaży brutto	1,89%	6,85%
Rentowność sprzedaży netto	0,71%	5,30%

Działalność Grupy Comarch w I półroczu 2018 roku była rentowna. Marża na sprzedaży oraz rentowność operacyjna były wyższe w stosunku do półrocza 2017 roku m. in. dzięki poprawie rentowności działalności podstawowej oraz pozytywnemu wpływowi pozostałej działalności operacyjnej. Rentowność brutto oraz netto były niższe niż w ubiegłym roku, co wynika z ujemnego wyniku na działalności finansowej.

Na wyniki osiągnięte przez Grupę Comarch miały wpływ m.in.:

- wystąpienie dodatnich różnic kursowych zrealizowanych oraz z wyceny bilansowej należności i zobowiązań, związanych z osłabieniem PLN wobec walut obcych w pierwszym półroczu 2018 roku, które zwiększyły wynik operacyjny w opisywanym okresie o 5,3 mln PLN,
- ujemny wynik na działalności finansowej w wysokości minus 20,9 mln PLN, powstały głównie w rezultacie wyceny bilansowej instrumentów finansowych zabezpieczających ryzyko kursowe Grupy oraz kredytów i pożyczek oraz w rezultacie ujemnego wyniku osiągniętego na transakcjach zamkniętych w okresie,
- poprawa sytuacji na rynku zamówień publicznych, co miało przełożenie na znacznie wyższy poziom przychodów ze sprzedaży od klientów z sektora publicznego i medycznego w pierwszym półroczu 2018 roku,
- wzrost przychodów ze sprzedaży krajowej (o 77 mln PLN, tj. o 37,7%), dzięki znacznie wyższej sprzedaży w sektorze publicznym oraz MSP,
- wzrost przychodów ze sprzedaży zagranicznej (o 19,8 mln PLN, tj. 6,5%), głównie dzięki wyższej sprzedaży do krajów europejskich poza rejonem DACH oraz obu Ameryk,
- wzrost kosztów działalności, będący następstwem presji płacowej występującej w sektorze IT – fundusz płac podstawowych w Grupie Comarch w H1 2018 wzrósł o 7% w porównaniu do H1 2017,

Koszty realizacji nowych kontraktów, sytuacja na rynku zamówień publicznych, koszty związane z rozwojem nowych rozwiązań IT, jak również szybko rosnące koszty pracy będą miały w kolejnych okresach istotny wpływ na wynik finansowy Grupy Comarch.

W pierwszym półroczu 2018 roku wielkość zatrudnienia w Grupie Comarch zwiększyła się o 1,4%. Na dzień 30 czerwca 2018 roku Grupa Comarch zatrudniała 5 616 osób, tj. o 75 osób więcej niż na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Grupa Comarch w pierwszym półroczu 2018 roku aktywnie poszukiwała nowych rynków zbytu (m.in. w Ameryce Południowej i w Azji), realizowała pozyskane kontrakty oraz kontynuowała inwestycje w nowe produkty i usługi informatyczne. Dzięki dobrym wynikom finansowym osiągniętych w H1 2018 roku sytuacja finansowa Grupy Comarch pozostaje bardzo dobra i gwarantuje bezpieczeństwo działalności w przypadku zmiennej sytuacji makroekonomicznej w Polsce i na świecie. Grupa świadomie ponosi koszty rozwoju nowych produktów oraz nowych segmentów działalności, a także rozwijania działalności na nowych rynkach zagranicznych, inwestując w ten sposób w budowanie przewagi konkurencyjnej na przyszłość.

W kolejnych okresach Grupa zamierza kontynuować strategię zakładającą:

- sprzedaż rozwiązań informatycznych opartych w znaczącej części na własnych produktach,
- rozwój sprzedaży na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, Azji i w obu Amerykach,
- stałe ulepszanie operacyjnej efektywności działania poprzez doskonalenie procedur i racjonalizację kosztów,
- rozwijanie nowych technologii oraz obszarów biznesowych, zwłaszcza w zakresie medycyny oraz Internet of Things (IoT),
- promowanie sprzedaży informatyki w modelu usługowym,
- znaczne inwestycje w kapitał ludzki.

Analiza płynności	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Bieżącej płynności finansowej	1,7	1,8
Płynności szybki	1,2	1,4
Podwyższonej płynności	0,3	0,5

W I półroczu 2018 roku, podobnie jak w latach poprzednich, Grupa Comarch posiadała bardzo dobrą płynność finansową. W ocenie Zarządu Grupa Comarch nie ma problemów z terminowym wywiązywaniem się z zaciągniętych zobowiązań, przejściowo wolne środki Grupa inwestuje w bezpieczne instrumenty finansowe (lokaty bankowe, jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych pieniędzy).

Analiza rotacji	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Rotacji majątku obrotowego (krotność)	0,7	1,5
Rotacji należności (dni)	130	126
Rotacji zapasów (dni)	111	162
Rotacji zobowiązań (dni)	224	218
Rotacji zobowiązań bez zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego (dni)	145	144

Wskaźniki rotacji potwierdzają efektywne wykorzystywanie zasobów Grupy Comarch. W I półroczu 2018 roku wskaźnik rotacji zapasów uległ zmniejszeniu w efekcie zmniejszenia stanu zapasów na dzień 30 czerwca 2018 r. Pozostałe wskaźniki utrzymały się na poziomie zbliżonym w stosunku do poprzednich lat.

Metody obliczania wskaźników finansowych**Wskaźniki zadłużenia**

$$\text{wskaźnik zadłużenia finansowego aktywów} = \frac{\text{kredyty i pożyczki}}{\text{aktywa razem}}$$

$$\text{wskaźnik zadłużenia finansowego kapitału własnego} = \frac{\text{kredyty i pożyczki}}{\text{kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki}}$$

Wskaźnik rentowności

$$\text{marża na sprzedaży} = \frac{\text{zysk brutto}}{\text{przychody ze sprzedaży}}$$

$$\text{rentowność operacyjna} = \frac{\text{zysk operacyjny}}{\text{przychody ze sprzedaży}}$$

$$\text{rentowność sprzedaży brutto} = \frac{\text{zysk przed opodatkowaniem}}{\text{przychody ze sprzedaży}}$$

$$\text{rentowność sprzedaży na zysku netto przypadającym na akcjonariuszy Spółki} = \frac{\text{zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki}}{\text{przychody ze sprzedaży}}$$

Wskaźnik płynności

$$\text{bieżącej płynności finansowej} = \frac{\text{aktywa obrotowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe}}$$

$$\text{płynności szybki} = \frac{\begin{array}{l} \text{należności handlowe oraz pozostałe należności} \\ + \text{środki pieniężne i ich ekwiwalenty} \\ + \text{aktywa finansowe dostępne do sprzedaży} \\ + \text{udziały i akcje} \end{array}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe}}$$

$$\text{podwyższonej płynności} = \frac{\text{środki pieniężne i ich ekwiwalenty}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe}}$$

Wskaźnik rotacji

$$\text{rotacji majątku obrotowego (krotność)} = \frac{\text{przychody ze sprzedaży}}{\text{aktywa obrotowe}}$$

$$\text{rotacji należności (dni)} = \frac{\text{należności handlowe oraz pozostałe należności} \cdot 180}{\text{przychody ze sprzedaży}}$$

$$\text{rotacji zapasów (dni)} = \frac{(\text{zapasy-produkcja w toku}) \cdot 180}{\text{koszty sprzedanych towarów i materiałów}}$$

$$\text{rotacji zobowiązań (dni)} = \frac{\text{zobowiązania razem} \cdot 180}{\begin{array}{l} \text{koszt sprzedaży i marketingu} + \text{koszty ogólnego zarządu} \\ + \text{pozostałe koszty operacyjne} \\ + \text{koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów} \end{array}}$$

$$\frac{\text{rotacji zobowiązań bez zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego (dni)}}{= \frac{\left(\begin{array}{l} \text{zobowiązania razem} \\ - \text{kredyty i pożyczki} \end{array} \right) * 180}{\begin{array}{l} \text{koszt sprzedaży i marketingu} + \text{koszty ogólnego zarządu} \\ + \text{pozostałe koszty operacyjne} \\ + \text{koszty sprzedanych produktów, usług towarów i materiałów} \end{array}}}$$

9. Kredyty, pożyczki, poręczenia, gwarancje i istotne pozycje pozabilansowe

9.1. Nieodnawialne kredyty bankowe i otrzymane pożyczki

Kredytobiorca	Instytucja finansująca	Cel finansowania	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (nie uwzględnia wyceny odsetek na dzień bilansowy)				Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
			Kwota	Waluta	Kwota	Waluta	Kwota	PLN			
Comarch S.A.	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A.	budynek biurowy SSE4 w Krakowie	44 000	PLN	3 873 (wobec 4 182 na 31 grudnia 2017)	EUR	16 891 (wobec 17 444 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 29-07-2024	29.07.2024	hipoteka na budynku SSE4, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku, weksel in blanco, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	budynek biurowy SSE5 w Krakowie - refinansowanie	4 126	EUR	1 719 (wobec 1 977 na 31 grudnia 2017)	EUR	7 498 (wobec 8 246 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 31-10-2018	29.09.2021	hipoteka na budynku SSE5, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Zachodni WBK S.A.	nieodnawialny kredyt obrotowy	7 400	EUR	2 467 (wobec 2 944 na 31 grudnia 2017)	EUR	10 759 (wobec 12 280 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 28-06-2019	31.12.2020	hipoteka na budynku SSE3, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	budynek biurowy SSE6 w Krakowie	13 323	EUR	9 021 (wobec 9 854 na 31 grudnia 2017)	EUR	39 346 (wobec 41 098 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 30-11-2023	30.11.2023	hipoteka na budynku SSE6, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Banku Polska Kasa Opieki S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	budynek biurowy SSE7 w Krakowie	13 333	EUR	13 333 (wobec 11 286 na dzień 31 grudnia 2017)	EUR	58 152 (wobec 47 075 na dzień 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 29-02-2028	15.05.2028	hipoteka na budynku SSE7, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Banku Bank Handlowy w Warszawie S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji

Comarch S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	długoterminowy kredyt nieodnawialny	2 508	EUR	1 980 (wobec 2 508 na 31 grudnia 2017)	EUR	8 636 (wobec 10 461 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 30-09-2019	30.09.2019	pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Banku Bank Handlowy w Warszawie S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	DNB Bank Polska S.A.	środki trwałe - wyposażenie Laboratorium Internet of Things w Krakowie	2 531	EUR	1 955 (wobec 2 130 na dzień 31 grudnia 2017)	EUR	8 527 (wobec 8 885 na dzień 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	30.12.2023	zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej finansowanych środków trwałych, pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w DNB Bank Polska S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch Healthcare S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	środki trwałe - sprzęt medyczny do Centrum Medycznego iMed24 w Krakowie	15 889	PLN			1 135 (wobec 2 459 na 31 grudnia 2017)	PLN	WIBOR1M + marża banku	31.12.2018	zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej finansowanych środków trwałych, poręczenie Comarch S.A., pełnomocnictwo do rachunków Comarch Healthcare S.A. i Comarch S.A. prowadzonych w Banku Polska Kasa Opieki S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch AG	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A.	budynek biurowy w Dreźnie - refinansowanie	6 000	EUR	0 (wobec 621 na 31 grudnia 2017)	EUR	0 (wobec 2 589 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR3M + marża banku	15.05.2018	dług gruntowy na budynku biurowym w Dreźnie, przelew praw z polisy ubezpieczeniowej budynku biurowego w Dreźnie, poręczenie Comarch S.A. oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji
Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	budynek biurowy w Łodzi	9 262	EUR	7 667 (wobec 8 043 na 31 grudnia 2017)	EUR	33 442 (wobec 33 545 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 31-05-2030	31.05.2030	hipoteka na budynku biurowym w Łodzi, pełnomocnictwo do rachunków Bonus Development Sp. z o.o. SK-A prowadzonych w Bank Polska Kasa Opieki S.A., oświadczenie Bonus Development Sp. z o.o. SK-A o poddaniu się egzekucji art. 777 KC, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku biurowego w Łodzi, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, cesja praw z umowy dzierżawy finansowanej nieruchomości zawartej ze spółką Comarch S.A., poręczenie spółki Comarch S.A. wraz z pełnomocnictwem do dysponowania rachunkami Comarch S.A. prowadzonymi przez Bank Pekao S.A.

											oraz oświadczeniem o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.S, Comarch S.A.	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A	Budynek Data Center w Lille we Francji	8 000	EUR	6 872 (wobec 6 734 na 31 grudnia 2017)	EUR	29 974 (wobec 28 085 na 31 grudnia 2017)	PLN	EURIBOR3M + marża banku	18.09.2023	hipoteka na drugim miejscu na nieruchomości należącej do Comarch S.A. położonej w Krakowie przy ul. prof. Michała Życzkowskiego 23 (budynek SSE4), oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji art. 777 KC, pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w banku BGŻ BNP Paribas S.A., cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku SSE4
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	12 980	PLN			8 944 (wobec 9 983 na 31 grudnia 2017)	PLN	stałe	01.03.2022	brak
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	17 691	PLN			17 691 (wobec 0 na 31 grudnia 2017)	PLN	stałe	31.01.2019	brak
Comarch Polska S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	3 475	PLN			3 338 (wobec 0 na 31 grudnia 2017)	PLN	stałe	01.05.2022	Poręczenie Comarch S.A.

9.2. Odnawialne kredyty bankowe

Spółka Comarch S.A. korzysta z następujących odnawialnych kredytów w rachunku bieżącym:

Kredytobiorca	Instytucja finansująca	Cel finansowania	Kwota kredytu wg umowy		Kwota kredytu pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
			Kwota	Waluta	Kwota	Waluta			
Comarch S.A.	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	20 000	PLN	0	PLN	WIBOR1M + marża banku	12.12.2018	pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Powszechnej Kasie Oszczędności Bank Polski S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	30 000	PLN	0	PLN	WIBOR1M + marża banku	30.06.2019	pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w Banku Polska Kasa Opieki S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	mBank S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	10 000	PLN	9 993	PLN	WIBOR O/N + marża banku	14.03.2019	pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w mBank S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji,

	30 czerwca 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Kredyty odnawialne, w tym:	60 000	55 422
Wykorzystane na dzień bilansowy	9 993	3 018
Dostępne na dzień bilansowy	50 007	52 404

9.3. Pożyczki udzielone

9.3.1. Udzielone pożyczki osobom zarządzającym i nadzorującym

W pierwszym półroczu 2018 roku Przewodniczącej Rady Nadzorczej Comarch S.A. została udzielona pożyczka w wysokości 2 000 tys. PLN przez spółkę Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A. Do dnia 31 marca 2018 r. pożyczka ta została w całości spłacona.

W pierwszym półroczu 2018 roku została również udzielona Prezesowi Zarządu Comarch S.A. pożyczka w wysokości 353 tys. PLN przez Comarch S.A. Do dnia publikacji raportu pożyczka nie została spłacona.

9.3.2. Pożyczki udzielone pracownikom Grupy Comarch

Nie wystąpiły.

9.4. Poręczenia

- W związku z zawarciem przez Comarch Inc., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie, hosting i utrzymanie systemu lojalnościowego, w dniu 28 kwietnia 2011 roku zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch Inc. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 000 tys. USD i jest ważne przez czas trwania umowy.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na sprzedaż licencji i wdrożenie Comarch Network & Service Inventory, Comarch Next Generation Service Assurance, Comarch OSS Mediations oraz sprzedaż licencji Comarch SLA Management, w dniu 11 sierpnia 2011 zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch AG wynikających z umowy, tj. 5 495 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której Bank Pekao S.A. udzielił spółce Comarch Healthcare S.A. finansowania w wysokości 15 889 tys. PLN, w dniu 1 września 2011 roku spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania spółki zależnej Comarch Healthcare S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 23 833 tys. PLN i jest ważne maksymalnie do dnia 31 grudnia 2021 roku.
- W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i utrzymanie systemu BSS, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch UK wynikających z powyższej umowy, tj. do kwoty 808 tys. GBP oraz dodatkowo 86 tys. GBP rocznie za usługę SLA i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Next Generation Performance Management Solution, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z umowy. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 682 tys. EUR i jest ważne przez cały okres trwania umowy.

- f) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Planning and Inventory Application (PIA), został podpisany przez Comarch S.A. list patronacki, w którym Comarch S.A. zobowiązuje się do zapewnienia należytego wykonania umowy przez Comarch AG. List patronacki jest ważny 24 miesiące od zakończenia umowy, wartość umowy wynosi 3 505 tys. EUR.
- g) W związku z otrzymaniem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., subwencji na budowę infrastruktury w Dreźnie od Sachsische AufbauBank, Comarch S.A. przystąpiła do długu na wypadek powstania zobowiązania Comarch AG do zwrotu udzielonych środków. Maksymalna odpowiedzialność Comarch S.A. z tytułu przystąpienia do długu wynosi 263 tys. EUR plus odsetki za okres od momentu udzielenia subwencji do jej zwrotu. Przystąpienie do długu jest ważne do dnia 30 sierpnia 2018 roku.
- h) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A. umowy kredytu inwestycyjnego z BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Comarch AG finansowania w wysokości 6 000 tys. EUR. W dniu 15 maja 2013 roku spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 9 000 tys. EUR i jest ważne maksymalnie do dnia 15 maja 2020 roku.
- i) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie Comarch Loyalty Management, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 2 351 tys. GBP i jest ważne przez okres trwania umowy.
- j) W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i licencję Comarch Loyalty Management, a także na usługi data center, Support & Maintenance zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanych przez Comarch S.A.S. umów, tj. 2 807 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- k) W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy z jednym z klientów na usługi data center, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch AG umowy, tj. 236 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- l) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na zakup licencji na oprogramowanie oraz usługi utrzymania i wsparcia, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch UK wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 11 244 tys. GBP i jest ważne w okresie dwunastu lat od zakończenia kontraktu.
- m) W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umów na obsługę kart paliwowych, zostały udzielone przez Comarch S.A. poręczenia dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Healthcare S.A. wynikające z powyższych umów. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 31 maja 2019 roku i zostało udzielone do kwoty 100 tys. PLN.
- n) W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch ECM, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem (SaaS), zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S., wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 838 tys. EUR i jest ważne do momentu zakończenia projektu.
- o) W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart paliwowych za zobowiązania CA Consulting S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 31 maja 2019 roku i zostało udzielone do kwoty 50 tys. PLN.

- p) W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy ramowej z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości umowy, tj. 3 241 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- q) W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch Loyalty Management For Airlines, Comarch Smart Analytics oraz Comarch Customer Engagement Platform-Gamification, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. do 5 000 tys. USD. Poręczenie zostało udzielone na okres 5 lat.
- r) W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów, na wdrożenie Comarch Customer Engagement Platform, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Umowa została podpisana na okres 5 lat. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. 10 000 tys. USD.
- s) W związku z zawarciem przez Bonus Development sp. z o.o. SK-A, spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Bonus Development sp. z o.o. SK-A finansowania w EUR w wysokości 38 800 tys. PLN (co na dzień podpisania umowy kredytu stanowiło równowartość kwoty 9 262 tys. EUR) oraz w związku z zawarciem umowy na transakcje skarbowe związane z zabezpieczeniem ryzyka kursowego oraz stopy procentowej ww. kredytu, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczeń za zobowiązania Bonus Development sp. z o.o. SK-A wynikające z powyższych umów. Poręczenia są ważne do momentu spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy kredytu, ostateczny termin spłaty kredytu przypada na dzień 28 czerwca 2030 roku.
- t) W związku z zawarciem przez Comarch Chile SpA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na świadczenie usług IT Out-Tasking Services, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Chile SpA wynikające z tej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości 200 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu, tj. do 31 października 2019 roku.
- u) W związku z zawarciem przez Comarch Polska S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Polska S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 14 września 2019 roku i zostało udzielone do kwoty 10 tys. PLN.
- v) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie systemu Loyalty Management Solutions i jego serwis, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 39 747 tys. SEK.
- w) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Master Services Agreement zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone na kwotę 3 827 tys. PLN.
- x) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Comarch Loyalty Management, Comarch Campaign Management, Comarch Social Mining i Comarch Smart Analytics zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch UK. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty wartości projektu tj. 3 318 tys. GBP.

- y) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart płatniczych z jednym z klientów zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch Healthcare S.A. Poręcznie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 450 tys. PLN.
- z) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart płatniczych z jednym z klientów zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch UK. Poręcznie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 330 tys. PLN.
- aa) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch Software und Beratung AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Telco BSS i Telco OSS, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch Software und Beratung AG. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do wartości kontraktu tj. 11 524 tys. EUR.
- bb) W związku z zawarciem przez spółkę Thanks Again LLC, spółkę stowarzyszoną Comarch S.A., umowy na wynajęcie biura z jednym z klientów, zostało udzielone poręczenie dla spółki Thanks Again LLC. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 544 tys. USD.
- cc) W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie usługi Comarch Loyalty Management zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. Poręczenie było ważne do maja 2018 roku i zostało udzielone do kwoty 2 414 tys. EUR.
- dd) W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie usług Comarch Retail, Comarch Mobile Sale i Comarch POS zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 1 444 tys. EUR.
- ee) W związku z zawarciem przez Comarch Colombia S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie usług Comarch Loyalty Management zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Colombia S.A.S. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 10 710 tys. USD.
- ff) W związku z zawarciem przez Comarch Luxembourg S.a.R.L. , spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji przy realizacji projektu Billing System zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Luxembourg S.a.R.L. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 7 240 tys. EUR.
- gg) W związku z zawarciem przez Comarch Polska SA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy zakupu sprzętu IT w celu realizacji kontraktu z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Polska SA . Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 3 660 tys. PLN.
- hh) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do realizacji usługi e-invoicingu, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG . Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 2 095 tys. EUR.

9.5. Gwarancje bankowe i istotne pozycje pozabilansowe

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 94 678 tys. PLN, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2017 roku ich wartość wynosiła 65 876 tys. PLN.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Geopolis sp. z o.o. wynosiła 82 tys. PLN, na dzień 31 grudnia 2017 roku ich wartość wynosiła 82 tys. PLN.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Grupy Comarch Software und Beratung wynosiła 392 tys. EUR (tj. 1 709 tys. PLN), na dzień 31 grudnia 2017 roku ich wartość wynosiła 392 tys. EUR (tj. 1 634 tys. PLN).

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Comarch AG wynosiła 16 tys. EUR (tj. 70 tys. PLN), na dzień 31 grudnia 2017 roku ich wartość wynosiła 16 tys. EUR (tj. 67 tys. PLN).

Comarch S.A. udzieliła oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („letter of comfort”) dla spółek zależnych: Comarch Healthcare S.A. ważne do 30 czerwca 2019 r., Comarch Malaysia SDN. BHD. ważne do 31 grudnia 2018 r. oraz bezterminowo, Comarch Argentina S.A. bezterminowo, oraz Comarch R&D S.à r.l. bezterminowo.

10. Najważniejsze wydarzenia w I półroczu 2018 roku i po dacie bilansu

10.1. Umowy znaczące dla działalności Grupy Comarch

Do najważniejszych umów podpisanych przez Grupę Comarch w I półroczu 2018 roku należą:

10.1.1. Podpisanie umowy na usługę wsparcia, eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego KSI ZUS

W nawiązaniu do raportu bieżącego nr [RB-17-2017](#) z dnia 12 września 2017 r. w sprawie otwarcia ofert w ramach przetargu ograniczonego na „Świadczenie usług wsparcia, eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS”, organizowanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, oraz do raportu bieżącego nr [RB-21-2017](#) z dnia 14 listopada 2017 r. o ogłoszeniu wyników przedmiotowego przetargu, Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-4-2018](#) o podpisaniu w dniu 2 marca 2018 r. przez konsorcjum firm Comarch Polska S.A. z siedzibą w Krakowie i Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie (dalej: „Konsorcjum”) z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w Warszawie (dalej: „ZUS”) umowy na usługę wsparcia, eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego KSI ZUS (dalej: „Umowa”). Przedmiotem Umowy jest świadczenie przez Konsorcjum na rzecz ZUS usług utrzymaniowych, serwisowych i dodatkowych dla systemu KSI ZUS oraz pełnienie roli integratora KSI ZUS w zakresie i na zasadach określonych w Umowie. Łączna wysokość wynagrodzenia należnego Konsorcjum z tytułu realizacji przedmiotu Umowy nie przekroczy kwoty brutto w wysokości 242 033 004,00 PLN, w tym: kwoty netto w wysokości 196 774 800,00 PLN oraz podatku od towarów i usług (VAT) według stawki 23 % w wysokości 45 258 204,00 PLN. Termin realizacji przedmiotu Umowy wynosi 48 miesięcy, przy czym rozpoczyna on bieg od dnia rozpoczęcia świadczenia usług, tj. nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia Umowy, po uprzednim zgłoszeniu przez Konsorcjum w formie pisemnej gotowości do przejęcia usług utrzymania i podpisaniu przez obie strony protokołu przekazania usług utrzymania, chyba że strony w formie pisemnej uzgodnią inaczej. Umowa wygasa również z chwilą wyczerpania limitu wynagrodzenia brutto należnego Konsorcjum. Na warunkach określonych w Umowie ZUS ma prawo obciążyć Konsorcjum karami umownymi z tytułu nienależytego wykonywania zobowiązań wynikających z Umowy. Łączna wysokość kar umownych naliczonych z tytułów wskazanych w Umowie nie może przekroczyć 50% wynagrodzenia brutto. Zapłata kary umownej nie wyłącza dalej idącej odpowiedzialności odszkodowawczej przenoszącej wysokość zastrzeżonej kary, na zasadach ogólnych, z zastrzeżeniem że odpowiedzialność Konsorcjum z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań zawartych w Umowie (z wyłączeniem kar umownych oraz kwot obniżenia wynagrodzenia), nie przekroczy 100% wynagrodzenia brutto, z tym zastrzeżeniem że ograniczenie odpowiedzialności nie dotyczy odszkodowania za szkody: wyrządzone umyślnie, spowodowane ujawnieniem informacji chronionych, w tym danych osobowych, na osobie oraz w majątku ruchomym i nieruchomym, wynikające z wad fizycznych lub prawnych produktów dostarczonych przez Konsorcjum. Żadna ze stron Umowy nie ponosi odpowiedzialności za utracone korzyści oraz szkody nie pozostające w normalnym

związku przyczynowym z jej zachowaniem, lub z zachowaniem osób trzecich, za które strona ponosi odpowiedzialność.

PO DACIE BILANSU

10.1.2. Umowa kredytu inwestycyjnego z CaixaBank, S.A. Oddział w Polsce

Zarząd Comarch S.A. poinformował w dniu 24 sierpnia 2018 roku raportem bieżącym nr [RB-14-2018](#) o podpisaniu przez Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z bankiem CaixaBank, S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie (dalej: „Bank”) na finansowanie nakładów związanych z realizacją prac modernizacyjnych infrastruktury biurowej Comarch S.A. Wysokość kredytu wynosi 3 500 000,00 EUR, tj. 14 980 350,00 PLN wg kursu euro z dnia zawarcia umowy. Okres kredytowania trwa do 23 sierpnia 2023 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Wykorzystanie kredytu powinno nastąpić do dnia 23 sierpnia 2019 roku. Zabezpieczeniem kredytu są:

a) pełnomocnictwo udzielone Bankowi przez Comarch S.A. do dysponowania środkami na rachunkach rozliczeniowych prowadzonych przez Bank;

b) oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji do wysokości 150% kwoty kredytu.

10.2. Pozostałe

10.2.1. Zawarcie ugody z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

W nawiązaniu do raportu bieżącego nr [RB-14-2014](#) z dnia 19 maja 2014 roku (dotyczącego otrzymania noty księgowej od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: „ARiMR”) obejmującej karę umowną w wysokości 32 455 497,28 PLN w związku z realizacją przez Comarch S.A. umowy z dnia 29 kwietnia 2013 roku („Umowa OFSA”) oraz raportu bieżącego nr [RB-4-2015](#) z dnia 15 stycznia 2015 roku informującego o doręczeniu Comarch S.A. w dniu 14 stycznia 2015 r. pozwu o zapłatę kwoty 34 493 717,28 PLN - wniesionego przeciwko Comarch S.A. przez ARiMR do Sądu Okręgowego w Warszawie III Wydział Cywilny - z tytułu naliczonych przez ARiMR kar umownych, Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym [RB-6-2018](#) o zawarciu w dniu 23 kwietnia 2018 r. ugody pomiędzy Comarch S.A. a ARiMR przed mediatorem sądowym. W ramach tej ugody - czyniąc sobie wzajemne ustępstwa - Strony zgodnie postanowiły, że kary umowne należne ARiMR w związku z nienależytym wykonywaniem przez Comarch S.A. Umowy OFSA, wynoszą 3 478 473,60 PLN i że zostaną one rozliczone z należnym Comarch S.A. od ARiMR odszkodowaniem, którego wysokość w ramach wzajemnych ustępstw ustalono w kwocie 1 478 098,24 PLN - z tytułu utraconych korzyści wynikających z niezawarcia przez ARiMR z konsorcjum Comarch S.A. oraz Comarch Polska S.A. umowy na „Utrzymanie i rozwój Systemu Informatycznego Agencji – SIA (ZSZiK, IACSplus, GIS, SIZ, PZSIPplus, PA)” („dalej Umowa SIA”) - wskutek zawarcia tej umowy z innym wykonawcą. W wyniku ugody łączna wartość kary umownej przypadająca do zapłaty przez Comarch S.A. wyniesie 2 000 375,36 PLN, co mieści się w rezerwie zawiązanej przez Comarch S.A. w 2014 roku w kwocie 2 276 882,40. Jednocześnie w ramach w/w ugody ARiMR zrzekła się dalej idących roszczeń z tytułu kar umownych związanych z wykonywaniem Umowy OFSA, a Comarch S.A. zrzekł się wszelkich dalej idących roszczeń związanych z niezawarciem Umowy SIA. Zarząd Comarch S.A. informuje, iż podjął działania mające na celu zatwierdzenie w/w ugody przez właściwy sąd.

10.2.2. Zawarcie ugody z Tauron Dystrybucja S.A.

W nawiązaniu do raportu bieżącego nr [RB-19-2017](#) z dnia 24 października 2017 roku dotyczącego otrzymania przez Comarch S.A. – jako lidera konsorcjum w składzie: Comarch S.A., Apator Rector sp. z o.o., Tukaj Mapping Central Europe sp. z o.o. oraz Eurosystem S.A. („Konsorcjum”) noty obciążeniowej wystawionej przez Tauron Dystrybucja S.A. (dalej: „Tauron”) wzywającej cPLNonków Konsorcjum do solidarnej zapłaty kwoty 30 246 071,61 PLN, Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr

[RB-9-2018](#), że w dniu 5 czerwca 2018 roku na skutek przeprowadzonego pomiędzy Konsorcjum a Tauron postępowania mediacyjnego doszło do zawarcia ugody.

Zgodnie z zawartą ugodą Tauron zweryfikował żądanie zapłaty kar umownych z tytułu zwłoki w wykonaniu Etapu 2, Etapu 3 i Paszportyzacji do kwoty 11 140 250,00 PLN, zrzekając się dalszego dochodzenia naliczonych kar umownych z ww. tytułu.

Ponadto w wyniku zidentyfikowania przez Tauron potrzeby wykonania dodatkowych prac i usług, Konsorcjum wykona na rzecz Tauron dodatkowe zadania za wynagrodzeniem w kwocie 23 950 250,00 PLN. Zgodnie z postanowieniami zawartej ugody, kary z ugody będą podlegały rozliczeniu poprzez potrącenie umowne z wierzytelnościami Konsorcjum o zapłatę wynagrodzenia za wykonanie dodatkowych prac i usług. Jednocześnie w dniu 5 czerwca 2018 roku Comarch S.A. zawarła z Apator Rector sp. z o.o. porozumienie, w którym Apator Rector sp. z o.o. zobowiązała się zwolnić Comarch S.A. z obowiązku świadczenia na rzecz Tauron kar umownych wynikających z ugody, jak również, zrzekła się wobec Comarch S.A. roszczeń z tytułu wykonania ugody. Apator Rector sp. z o.o. zobowiązała się ponadto w zawartym porozumieniu do wykonania dodatkowych prac i usług wynikających z zawartej z Tauron ugody.

10.2.3. Opinia Rady Nadzorczej w sprawie podziału zysku netto za 2017 rok

Raportem bieżącym nr [RB-7-2018](#), Zarząd Comarch S.A. poinformował, że w dniu 21 maja 2018 roku Rada Nadzorcza Comarch S.A. pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu Comarch S.A. z dnia 18 maja 2018r., aby wypracowany przez Spółkę, w roku obrotowym od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku, zysk netto w kwocie 39 338 096,57 PLN został podzielony w ten sposób, że:

- 1) część zysku netto w kwocie 12 200 023,50 PLN zostaje przeznaczona na wypłatę dywidendy. Dywidendę w kwocie 1,50 PLN za jedną akcję otrzymają osoby będące akcjonariuszami Spółki w dniu 10 sierpnia 2018 roku (dzień dywidendy). Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 8.133.349 sztuk. Dywidenda zostanie wypłacona w dniu 31 sierpnia 2018 roku;
- 2) pozostała część zysku netto w kwocie 27 138 073,07 PLN zostaje przekazana na kapitał zapasowy.

PO DACIE BILANSU

Nie wystąpiły.

11. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania a także ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków

Grupa Comarch nie ogranicza obszaru swojego działania jedynie do terytorium Polski. Dysponując produktami konkurencyjnymi międzynarodowo, Grupa konsekwentnie zwiększa wartość sprzedaży zagranicznej koncentrując się szczególnie na rynku Europy Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. Sprzedaż jest realizowana zarówno bezpośrednio do klienta końcowego (bądź to przez Comarch S.A. lub inną spółkę Grupy Comarch) lub przez firmy partnerskie.

W najbliższych latach w ramach Grupy Comarch będą kontynuowane projekty inwestycyjne, które pozwolą na dalszą ekspansję firmy w nowych obszarach działalności i na nowych rynkach. Będą one finansowane m.in. ze środków pieniężnych posiadanych przez Spółki Grupy Comarch, jak również z wykorzystaniem kredytów bankowych.

11.1. Inwestycje kapitałowe

W dniu 22 marca 2018 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Healthcare S.A. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego o 2 mln PLN, tj. z 10 114 806,00 PLN do 12 114 806,00 PLN. Comarch Software und Beratung AG objęła w całości i opłaciła nową emisję akcji, tj. 2 mln akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN i cenie emisyjnej 10,00 PLN za jedną akcję.

W dniu 11 maja 2018 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Comarch Management Sp. z o.o. o kwotę 100 000 PLN, tj. z kwoty 300 000 PLN do kwoty 400 000 PLN.

W dniu 13 kwietnia 2018 r. została zarejestrowana spółka zależna Comarch Mexico S.A. de C.V. o kapitale zakładowym 500 000 MXN składającym się z 500 akcji o wartości 1 000 MXN każda. Spółka Comarch S.A. posiada 495 akcji, czyli 99% udziałów i głosów w spółce Comarch Mexico S.A. de S.V. a CA Consulting S.A. posiada 5 akcji, czyli 1% udziałów i głosów w spółce.

PO DACIE BILANSU

W dniu 6 lipca 2018 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Comarch Healthcare S.A. o kwotę 2 mln PLN, tj. z kwoty 10 114 806,00 PLN do kwoty 12 114 806,00 PLN.

W dniu 2 lipca 2018 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Japan KK podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego o 10 mln JPY, tj. z 5 mln JPY do 15 mln JPY. Comarch UK objęła w całości i opłaciła nową emisję akcji, tj. 200 akcji o wartości nominalnej 50 000 JPY. Do dnia publikacji niniejszego raportu powyższe podwyższenie kapitału nie zostało zarejestrowane.

11.2. Nieruchomości i pozostałe inwestycje rzeczowe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują głównie nieruchomości i urządzenia posiadane przez Grupę Comarch. Na dzień 30 czerwca 2018 roku własnością Grupy jest siedem budynków biurowych położonych w Krakowie w Specjalnej Strefie Ekonomicznej o powierzchni całkowitej 83 500 m², dwa budynki biurowe położone w Warszawie o powierzchni całkowitej 2 582 m², budynki biurowe w Łodzi (w tym nowoczesny budynek biurowy o powierzchni całkowitej 9 906,20 m², oddany do użytkowania w 2017 roku), budynek biurowy i oddane do użytkowania w I półroczu 2018 r. data center w Lille oraz budynek biurowy i data center w Dreźnie. Grupa jest również w posiadaniu niezabudowanych nieruchomości gruntowych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie o powierzchni ok. 2,01 ha. Środki trwałe w budowie na dzień 30 czerwca 2018 roku obejmują głównie nakłady związane z inwestycjami na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie, polegającymi na wykonaniu dodatkowych prac w budynku biurowym SSE 7 (kwota 5 182 tys. PLN), nakłady na modernizację budynków w Bonus Management sp. z o.o. SKA w kwocie 5 577 tys. PLN oraz nakłady na zakup nie przyjętego jeszcze do użytkowania sprzętu komputerowego.

Spółka zależna Comarch Healthcare S.A. rozpoczęła w I kwartale 2012 roku prowadzenie działalności diagnostycznej i medycznej (Centrum Medyczne iMed24) i rozpoczęła użytkowanie sprzętu diagnostycznego i medycznego zakupionego w 2011 roku. Na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość księgowa tego sprzętu wynosi 1 860 tys. PLN.

Grupa na podstawie umowy zawartej w dniu 18 marca 2016 roku pomiędzy Comarch S.A., a firmą Budimex S.A. zrealizowała VI etap inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE7). Przedmiotem umowy było wybudowanie budynku biurowego wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku wynosi 27 736 m². W dniu 30 października 2017 r. został podpisany aneks do ww. umowy ([RB-20-2017](#)), w którym planowany termin zakończenia inwestycji został wydłużony do 31 grudnia 2017 roku. Prace objęte pierwotnym zakresem umowy zostały wykonane do dnia 31 grudnia 2017 r., natomiast w dniu 25 stycznia 2018 roku został podpisany aneks do ww. umowy ([RB-3-2018](#)), zlecający Wykonawcy prace dodatkowe związane z budynkiem SSE7. W rezultacie, kwota kontraktu uległa zwiększeniu o 2 721 tys. PLN do poziomu 69 999 tys. PLN. Prace dodatkowe zostaną zakończone w trzecim kwartale 2018 roku. Budynek biurowy nabyty w Lille przez Comarch S.A.S. został dostosowany do funkcji biurowej i stanowi obecnie siedzibę spółki. W dniu 15 marca 2016 roku została zawarta umowa pomiędzy Comarch S.A.S., spółką zależną Comarch S.A. oraz SNC-LAVALIN S.A.S. na realizację inwestycji budowlanej w Lille we Francji. Przedmiotem umowy była przebudowa budynku magazynowego na data center pod adresem

17 Rue Paul Langevin w Lezennes. Wartość umowy wynosiła 7 553 tys. EUR netto, tj. 32 943 tys. PLN, wg kursu EUR na dzień 30 czerwca 2018 roku. Prace zostały zakończone w drugim kwartale 2018 roku.

W II kwartale 2018 r. nie dokonywano zakupów nieruchomości gruntowych.

12. Działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

W dniu 22 marca 1999 r. Comarch S.A. uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 października 1997 r. w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie (Dz. U. Nr 135, poz. 912 z późn. zm.) jako podmiot, który zainwestował w krakowskiej specjalnej strefie ekonomicznej co najmniej 2 mln EURO, uzyskała ulgi podatkowe dotyczące zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych od dochodu uzyskanego z działalności określonej w zezwoleniu. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej została uchwalona Ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. Nr 188, poz. 1840), która zmieniła warunki zwolnień podatkowych dla podmiotów działających w specjalnych strefach ekonomicznych. Oznacza to zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania ulgi podatkowej z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, z ulgi nieograniczonej wartościowo, na ulgę ograniczoną wartościowo i zależną od wartości dokonanych inwestycji. Na mocy uchwały maksymalna wartość pomocy publicznej przyznanej Comarch S.A. nie będzie mogła przekroczyć 75% wartości nakładów inwestycyjnych, które Spółka poniosła w okresie od uzyskania zezwolenia tj. od dnia 22 marca 1999 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. Spółka Comarch S.A. wystąpiła do Ministra Gospodarki o zmianę warunków zezwolenia i w dniu 1 lipca 2004 r. otrzymała decyzję Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2004 r. dotyczącą zmiany warunków zezwolenia na określone powyżej i zgodne z Ustawą. Równocześnie w zmienionym zezwoleniu wydłużony został do 31 grudnia 2017 r. okres, na jaki zostało wydane zezwolenie dla Comarch S.A.

Comarch S.A. posiada aktualnie cztery zezwolenia na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie:

- uzyskane w roku 2007, pierwotnie z okresem ważności do 31 grudnia 2017 roku, aktualnie zgodnie z Decyzją Ministerstwa Rozwoju i Finansów z dnia 18 października 2017 r. zmienione na nieokreślony termin obowiązywania;
- uzyskane w roku 2013, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;
- uzyskane w lutym 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;
- uzyskane w marcu 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania.

Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 r. termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.

Ulgą inwestycyjną z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 1999 została w całości wykorzystana (jego okres ważności upłynął 31 grudnia 2017 r.). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2007 roku wynosi na dzień 30 czerwca 2018 roku 16 275 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2013 roku wynosi na dzień 30 czerwca 2018 roku 28 929 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w marcu 2016 roku dotyczącego inwestycji w budynek biurowy SSE7 w Krakowie wynosi na dzień 30 czerwca 2018 roku 22 759 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia).

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi oraz z tytułu ulgi w podatku dochodowym w związku z prowadzeniem działalności w SSE, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Ze względu na powyższą zasadę aktywa z tytułu działalności w SSE ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 5 lat (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie).

W pierwszym półroczu 2018 roku Grupa rozwiązała częściowo utworzone na 31 grudnia 2017 r. aktywo z tytułu działalności strefowej w wysokości 1 283 tys. PLN stosownie z wysokością osiągniętego dochodu strefowego w I półroczu roku 2018 r. Aktywo to będzie rozwiązywane na przestrzeni roku 2018 w proporcji do osiąganego dochodu strefowego. Dokonano też częściowego rozliczenia aktywa z 31 grudnia 2017 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 1 721 tys. PLN oraz utworzono aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 5 625 tys. PLN, a także dokonano utworzenia i rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 283 tys. PLN. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto w okresie sprawozdawczym wyniósł +2 904 tys. PLN.

13. Uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej jednostki dominującej

13.1. Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW w Warszawie

Zgodnie z zasadą szczegółową nr II.Z.10. zawartą w części II "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016" Zarząd Comarch S.A. zaprezentował w raporcie bieżącym nr [EBI 1/2018](#) sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Comarch S.A. za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r., ocenę sytuacji Spółki z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki, ocenę sposobu wypełniania obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania ładu korporacyjnego oraz ocenę racjonalności prowadzonej przez Spółkę polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej.

Zgodnie z zasadą szczegółową nr II.Z.11 zawartą w części II "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016" Zarząd Comarch S.A. poinformował w raporcie bieżącym nr [EBI 2/2018](#), że uchwałą nr 10/05/2018 z dnia 21 maja 2018 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A. pozytywnie zaopiniowała projekty uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki z dnia 27 czerwca 2018 r.

13.2. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 27 czerwca 2018 r.

a) Zwołanie WZA, porządek obrad i informacje dotyczące udziału w WZA emitenta

Dnia 21 maja 2018 r. Zarząd Comarch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, działając na podstawie przepisów art. 395, art. 399 § 1, art. 402 z indeksem 1 oraz art. 402 z indeksem 2 Kodeksu Spółek Handlowych (dalej „KSH”) oraz art. 14 Statutu Spółki, zwołał Zwyczajne Walne Zgromadzenie na dzień 27 czerwca 2018 r., na godzinę 10.00 w Krakowie przy ul. Prof. Michała Życzkowskiego 23. Zarząd Spółki przedstawił w tym dniu również porządek obrad oraz projekty uchwał na niniejsze Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy wraz z uzasadnieniami. Zgodnie z art. 402 z indeksem 2 KSH Zarząd Spółki przekazał także informacje dotyczące udziału w Walnym Zgromadzeniu Spółki, w szczególności:

- prawo akcjonariusza do żądania umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia,
- prawo akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał,
- sposób wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika,
- możliwość i sposób uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- sposób wypowiadania się w trakcie Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- sposób wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wyznaczono na 12 czerwca 2018 r.,
- informacja o prawie uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu,
- lista akcjonariuszy,
- dostęp do dokumentacji,

- adresy strony internetowej oraz adres poczty elektronicznej.

O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-8-2018](#) z dnia 21 maja 2018 r.

a) Uchwały podjęte na WZA emitenta

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwały między innymi w następujących sprawach:

- wyboru Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- wykreślenia z porządku obrad punktu dotyczącego wyboru Komisji Skrutacyjnej;
- uchwalenia porządku obrad;
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego Comarch S.A. za rok obrotowy 1.01.2017 - 31.12.2017;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 1.01.2017 - 31.12.2017;
- zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Comarch S.A. za rok obrotowy 1.01.2017 - 31.12.2017;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Comarch za rok obrotowy 1.01.2017 - 31.12.2017;
- zatwierdzenia sprawozdań Rady Nadzorczej Spółki z działalności Rady Nadzorczej w 2017 roku oraz z oceny sytuacji Spółki i Grupy Kapitałowej Comarch, z badania sprawozdania finansowego Spółki i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 01.01.2017 – 31.12.2017 oraz z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch i sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Comarch za rok obrotowy 01.01.2017 – 31.12.2017;
- podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2017 - 31.12.2017;
- udzielenia członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki absolutorium z wykonywania przez nich obowiązków w roku obrotowym 1.01.2017 - 31.12.2017;

Pełna treść uchwał została przekazana do publicznej wiadomości raportem bieżącym nr [RB-10-2018](#) z dnia 27 czerwca 2018 r.

b) Uchwała WZA w sprawie podziału zysku za 2017 rok

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło Uchwałę nr 9 w sprawie podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2017 - 31.12.2017. Walne Zgromadzenie postanowiło, że wypracowany w roku obrotowym od 1 stycznia 2017 – 31 grudnia 2017 zysk netto w kwocie 39 338 096,57 PLN zostanie podzielony w ten sposób, że:

1. część zysku netto w kwocie 12 200 023,50 PLN zostaje przeznaczona na wypłatę dywidendy. Dywidendę w kwocie 1,50 PLN za jedną akcję otrzymają osoby będące akcjonariuszami Spółki w dniu 10 sierpnia 2018 roku (dzień dywidendy). Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 8.133.349 sztuk. Dywidenda zostanie wypłacona w dniu 31 sierpnia 2018 roku;
2. pozostała część zysku netto w kwocie 27 138 073,07 PLN zostaje przekazana na kapitał zapasowy.

Dywidenda została wypłacona w dniu 31 sierpnia 2018 roku.

O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-11-2018](#) z dnia 27 czerwca 2018 r.

c) Lista akcjonariuszy uczestniczących w WZA emitenta

Zgodnie z listą akcjonariuszy uczestniczących w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Comarch S.A. w dniu 27 czerwca 2018 r., Elżbieta Filipiak oraz Janusz Filipiak posiadali co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na tym Zgromadzeniu, według szczegółów poniżej:

- Janusz Filipiak – 893 000 sztuk akcji, z których przysługiwało 4 465 000 głosów na WZA i które stanowiły 50,60% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 29,52%;
- Elżbieta Filipiak – 846 000 sztuk akcji, z których przysługiwało 4 230 000 głosów na WZA i które stanowiły 47,93% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 27,96%.

Całkowita liczba głosów wynikająca z wszystkich wyemitowanych akcji Comarch S.A. wynosi 15 126 949 głosów. Na WZA w dniu 27 czerwca 2018 roku brali udział akcjonariusze reprezentujący 8 824 644 głosów, co stanowi 58,34% w ogólnej liczbie głosów Spółki. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-12-2018](#) z dnia 27 czerwca 2018 r.

14. Operacje na akcjach Comarch S.A.

14.1. Transakcje zbycia/nabycia akcji jednostki dominującej

W dniu 12 marca 2018 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 8 marca 2018 r. 7 539 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 145,50 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 1 096 924,50 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-5-2018](#) i [RB-5-2018/K](#) z dnia 12 marca 2018 r.

W dniu 27 czerwca 2018 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcjach, o których mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowe transakcje dotyczyły zakupu w dniu 2 marca 2018 r. 63 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 155,00 PLN za 1 akcję oraz zakupu w dniu 27 czerwca 2018 r. 300 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 144,00 PLN za 1 akcję. Łączna wartość obu transakcji wyniosła 52 965,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-13-2018](#) z dnia 27 czerwca 2018 r.

PO DACIE BILANSU

Nie dotyczy.

14.2. Program opcji menadżerskich dla Członków Zarządu

Nie dotyczy.

15. Operacje na akcjach jednostek zależnych i stowarzyszonych Comarch S.A.

Nie wystąpiły poza operacjami opisanymi w pkt [19.4](#) niniejszego sprawozdania.

PO DACIE BILANSU

Nie wystąpiły poza operacjami opisanymi w pkt [19.5](#) niniejszego sprawozdania.

16. Pozostałe wydarzenia w I półroczu 2018 roku i po dacie bilansu

16.1. Terminy przekazywania raportów okresowych w 2018 roku

Zgodnie z § 103 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa nie będącego państwem członkowskim, Zarząd Comarch S.A. określił stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2018 roku raportem bieżącym nr [RB-1-2018](#) z dnia 2 stycznia 2018 r.

16.2. Oświadczenie Zarządu w sprawie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego

W załączeniu do raportu rocznego przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 27 kwietnia 2018 roku, Zarząd Comarch S.A. przekazał, zgodnie z treścią §29 ust. 5 regulaminu giełdy, raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch S.A. w 2017 roku.

16.3. Aneks do umowy z Bankiem Pekao S.A. na świadczenie Kompleksowej Obsługi Eksploatacyjnej Systemu Comarch Internet Banking

W nawiązaniu do raportu bieżącego nr [RB-3-2017](#) z dnia 24 marca 2017 r., Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-2-2018](#) w dniu 5 stycznia 2018 roku o otrzymaniu podpisanego aneksu do umowy Kompleksowej Obsługi Eksploatacyjnej Systemu CIB Comarch Internet Banking (bankowość korporacyjna) zawartej z Bankiem Pekao S.A. a CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., w dniu 23 grudnia 2005 r. (dalej: „Umowa”). W ramach aneksu ustalony został nowy zakres i termin realizacji usługi. Strony oświadczyły również, że nie mają wobec siebie żadnych roszczeń wynikających z niewykonywania lub nienależytego wykonywania ww. Umowy, co oznacza brak roszczenia Banku Pekao S.A. wobec CA Consulting S.A., o którym Zarząd Comarch S.A. informował w raporcie bieżącym nr [RB-3-2017](#).

16.4. Aneks do umowy z firmą Budimex S.A. na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (SSE7).

W nawiązaniu do raportu bieżącego nr [RB-3-2016](#) z dnia 18 marca 2016 roku dotyczącego zawarcia umowy z firmą Budimex S.A. na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (SSE7) oraz raportu bieżącego [RB-20-2017](#) z dnia 30 października 2017 roku dotyczącego podpisania aneksu do ww. umowy, Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-3-2018](#) w dniu 25 stycznia 2018 roku, że prace objęte pierwotnym zakresem umowy zostały wykonane do dnia 31 grudnia 2017 r., natomiast w dniu 25 stycznia 2018 roku został podpisany aneks do ww. umowy, zlecający Wykonawcy prace dodatkowe związane z budynkiem SSE7. W rezultacie, kwota kontraktu uległa zwiększeniu o 2 721 000 PLN, a planowany termin zakończenia prac objętych aneksem został ustalony na 30 czerwca 2018 roku.

PO DACIE BILANSU

16.5. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Grupa Comarch zawarła w okresie od 1 lipca 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2018 r. kontrakty terminowe na sprzedaż 8 175 tys. EUR. Wartość netto kontraktów terminowych nierozliczonych na dzień 31 sierpnia 2018 r. wynosiła 50 940 tys. EUR oraz 10 400 tys. USD. Na dzień 31 sierpnia 2018 r. wycena otwartych kontraktów terminowych wyniosła ok. 5 600 tys. PLN. Kontrakty zapadają w terminie do 30 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez spółki Grupy Comarch kontraktami handlowymi, w których wynagrodzenie ustalone jest w walutach obcych.

17. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju grupy kapitałowej emitenta

Strategicznymi kierunkami rozwoju Grupy Comarch są:

- rozwój sprzedaży zagranicznej, ze szczególnym uwzględnieniem rynków Europy Zachodniej (zwłaszcza w regionie DACH), obu Ameryk oraz Azji,
- stały rozwój własnych, zaawansowanych technologicznie produktów informatycznych, wysokie nakłady na prace R&D,
- rozwój produktów i usług informatycznych dla medycyny,
- rozwój sprzedaży produktów i usług informatycznych w modelu usługowym (cloud computing),

- dywersyfikacja oferty poprzez sprzedaż produktów i usług do klientów z wielu sektorów gospodarki,
- kontynuacja prac rozwojowych w zakresie rozwiązań IT dla sektora e-Zdrowie, który w przyszłości powinien stać się jednym z głównych odbiorców Grupy Comarch,
- kontynuacja prac rozwojowych związanych z rozwojem własnych rozwiązań w zakresie hardware i opartych na nich usługach (Internet of Things),
- ścisła współpraca z globalnymi klientami na międzynarodowych rynkach,
- stałe inwestowanie w kapitał ludzki,
- rozwój nowoczesnej własnej bazy produkcyjnej w Polsce i zagranicą.

18. Osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju

Globalizacja gospodarki światowej i liberalizacja handlu powodują zanikanie barier dla firm i ich produktów. Rynek IT staje się rynkiem otwartym i globalnym, na którym następuje ciągłe porównywanie cen i jakości dostępnych produktów. Wraz ze wzrostem obecności kapitału zagranicznego w Polsce, nawet firmy IT działające wyłącznie na polskim rynku muszą oferować produkty konkurencyjne z punktu widzenia rynku globalnego. Comarch od samego początku działania wypracował reputację firmy technologicznej wytwarzającej nowoczesne produkty i z sukcesem je sprzedającej na rynku krajowym i zagranicznym. Dlatego nadal głównym celem strategicznym Comarch jest opracowywanie nowych, konkurencyjnych produktów, co pozwoli na zapewnienie dalszego rozwoju Comarch, a co za tym idzie zwiększenie jej wartości. Utrzymanie dynamiki sprzedaży wymaga nakładów na rozwój produktów oraz właściwą ich promocję i marketing. Dotyczy to zarówno modyfikacji już istniejących produktów i technologii jak również opracowywania nowych produktów.

Polityka Comarch zakłada prowadzenie prac badawczo-rozwojowych związanych z wdrożeniem nowych produktów oraz standaryzację produktów od samego początku ich przygotowania dla klienta. Dzięki temu, o ile nawet produkt został przygotowany na potrzeby konkretnego klienta, to część lub całość oprogramowania/kodu może być następnie wykorzystana do przygotowania standardowego produktu. W rezultacie owocuje to wyższą rentownością poszczególnych kontraktów oraz rozszerzeniem bazy klientów. Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w 2017 roku osiągnęły wartość 179,3 mln PLN i tym samym osiągnęły 16,3% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch. Comarch przeznaczył na nie zarówno środki własne, jak i aktywnie pozyskiwał fundusze europejskie.

Comarch S.A.

W I połowie 2018 roku w ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Działanie 1.1 kontynuowana była realizacja projektu „Wytworzenie technologii „IoT Mesh” i narzędzi wspierających”.

W ramach Działania 1.1 „Projekty B+R przedsiębiorstw”, Poddziałania 1.1.2 „Prace B+R związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej”, realizowany był również projekt „Miasto zdrowia”.

Fundusze
Europejskie
Inteligentny Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Natomiast w ramach Programu **Horizon 2020** podpisana została umowa o finansowanie projektu „LIVING INNOVATION - Implementing RRI through co-creation of smart futures with industry and citizens” - LIV.IN.

Comarch Healthcare S.A.

W I połowie 2018 roku w ramach Strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Profilaktyka i leczenie chorób cywilizacyjnych” – **STRATEGMED II**, kontynuowana była realizacja umowy o dofinansowanie projektu „Nieinwazyjny monitoring we wczesnym wykrywaniu migotania przedsionków (AF)” – NOMED-AF.

19. Powiązania kapitałowe emitenta

19.1. Charakterystyka spółek Grupy Comarch

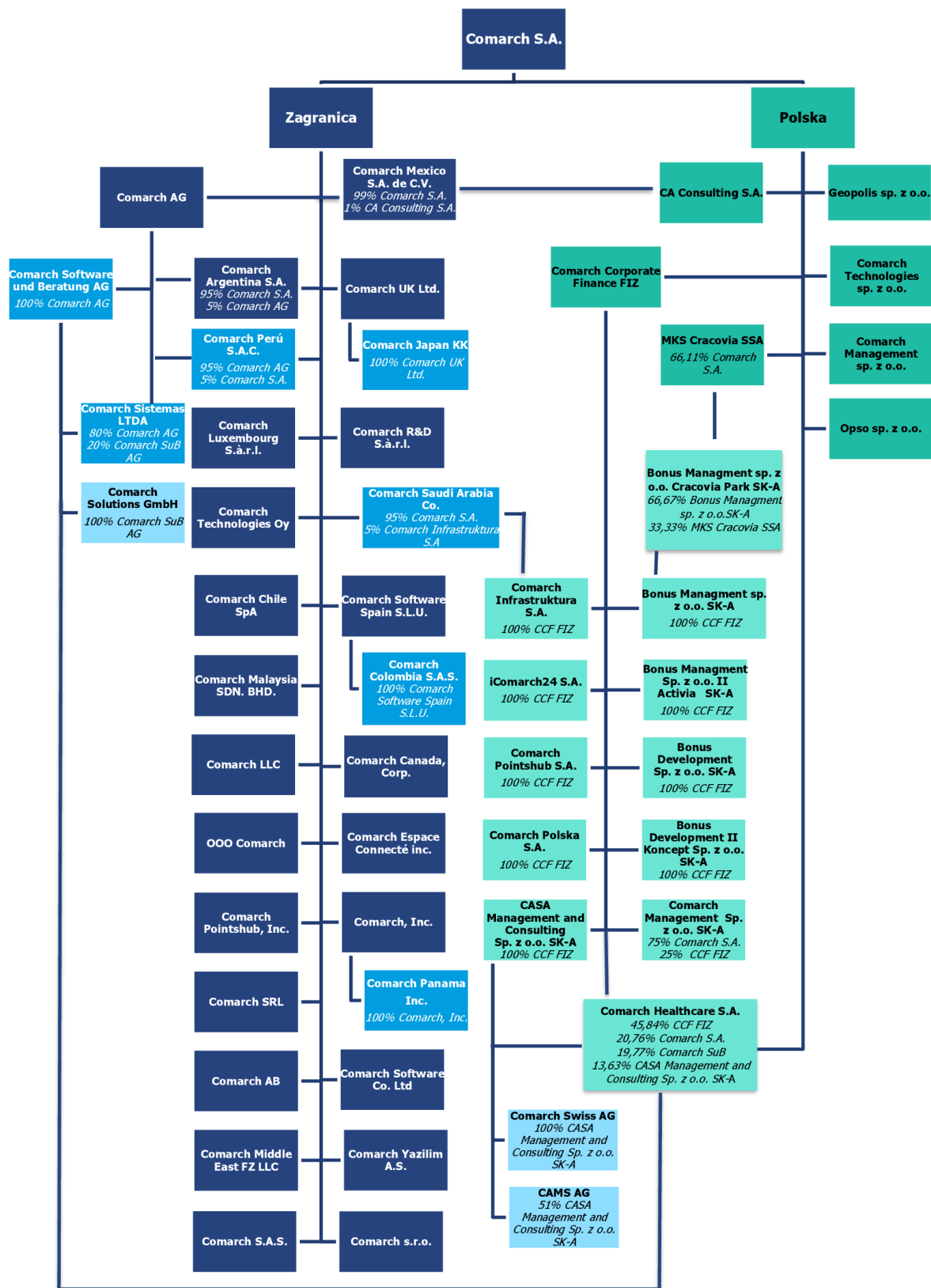
Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiąganych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca:

- Jednostka dominująca Comarch S.A. pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je,
- Spółki Comarch AG, Comarch S.A.S., Comarch R&D S.à r.l., Comarch Luxembourg S.à r.l., Comarch Inc., Comarch Panama Inc., Comarch Canada, Corp., Comarch Middle East FZ-LLC, Comarch LLC, OOO Comarch, Comarch Technologies Oy, Comarch UK Ltd., Comarch Chile SpA, Comarch Sistemas LTDA, Comarch Software Spain S.L.U., Comarch Yazilim A.S., Comarch SRL, Comarch Espace Connecté Inc., Comarch Malaysia SDN. BHD., Comarch AB, Comarch Argentina S.A., Comarch Colombia S.A.S., Comarch Peru S.A.C., Comarch Japan KK, Comarch Saudi Arabia Co., Comarch Mexico S.A. de C.V. i Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd pozyskują kontrakty informatyczne na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części,
- Spółka Comarch Software und Beratung AG jest znaczącym na rynku niemieckim producentem oprogramowania ERP oraz integratorem systemów informatycznych. Comarch Solutions GmbH prowadzi działalność o profilu identycznym z profilem działalności spółki Comarch Software und Beratung AG,
- Comarch Swiss AG zajmuje się sprzedażą i wdrażaniem rozwiązań informatycznych Comarch (zwłaszcza w obszarach ERP i ECM) na rynku szwajcarskim,
- Comarch Polska S.A. pozyskuje kontrakty informatyczne na rynku krajowym głównie w sektorze publicznym i realizuje je w całości lub w części,
- Comarch Technologies sp. z o.o. odpowiada za rozwój technologii związanych z projektowaniem i produkcją urządzeń elektronicznych oraz związanego z nimi oprogramowania,
- CA Consulting S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na świadczeniu usług informatycznych i consultingowych na rzecz Comarch S.A. oraz klientów spoza Grupy Comarch,

- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty prowadzi działalność inwestycyjną (poprzez swoje spółki zależne) w zakresie nowych technologii i usług, a także działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym,
- Comarch Management sp. z o.o., Comarch Management sp. z o.o. SK-A, CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A, CAMS AG, Bonus Management sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A, Comarch Pointshub, Inc. prowadzą działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym oraz związaną z informatyką,
- Przedmiotem działalności Bonus Development sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A jest działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości,
- Comarch Healthcare S.A. wytwarza i sprzedaje oprogramowanie związane z medycyną, urządzenia medyczne oraz świadczy usługi medyczne i diagnostyczne, a także wytwarza i dostarcza kompleksowe rozwiązania informatyczne dla sektora medycznego,
- Comarch Pointshub S.A. prowadzi działalność z zakresu Smart City,
- Comarch Infrastruktura S.A. prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych,
- iComarch24 S.A. prowadzi projekty informatyczne z zakresu e-księgowości oraz handlu elektronicznego, świadczy również usługi księgowe dla krajowych podmiotów zależnych z Grupy Comarch,
- Geopolis sp. z o.o. wdraża zintegrowane systemy GIS w jednostkach administracji publicznej,
- MKS Cracovia SSA prowadzi działalność sportową i w zakresie krzewienia kultury fizycznej,
- „Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Cracovia Park SK-A prowadzi działalność inwestycyjną w zakresie sportu, odnowy biologicznej i rekreacji,
- Opso sp. z o.o. prowadzi działalność gastronomiczną,
- Spółka Comarch s.r.o. nie prowadzi obecnie działalności operacyjnej.

19.2. Struktura kapitałowa Grupy Comarch

100% Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej.

Na dzień 30 czerwca 2018 roku jednostkami stowarzyszonymi z jednostką dominującą są:

- SoInteractive S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (16,10% głosów przypada na CCF FIZ, 11,27% głosów przypada na Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A),
- Metrum Capital S.A. (15,79% głosów przypada na Comarch S.A., 31,58% głosów przypada na CAMS AG),
- Thanks Again LLC z siedzibą w Tyrone, GA, USA (42,5% głosów przypada na Comarch Pointshub, Inc.).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

19.3. Charakter powiązań

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 6 miesięcy 2018 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

Nazwa spółki	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział Comarch S.A. w kapitale zakładowym
Comarch S.A.	Jednostka dominująca	Pełna	
Comarch AG	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Sistemas LTDA	Jednostka zależna	Pełna	80% w posiadaniu Comarch AG, 20% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG
Comarch Peru S.A.C.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch AG, 5% w posiadaniu Comarch S.A.
Comarch Software und Beratung AG	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch AG
Comarch Solutions GmbH	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG
Comarch S.A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch R&D S.à r.l.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Luxembourg S.à r.l.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Panama Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Inc.
Comarch Canada, Corp.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Espace Connecté Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Middle East FZ-LLC	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch LLC	Jednostka zależna	Pełna	100%
OOO Comarch	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Technologies Oy	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch UK Ltd.	Jednostka zależna	Pełna	100%

Comarch Japan KK	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch UK
Comarch Chile SpA	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Software Spain S.L.U.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Colombia S.A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Software Spain S.L.U.
Comarch Yazilim A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch SRL	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Malaysia SDN. BHD.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch s.r.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Pointshub, Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch AB	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Argentina S.A.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch S.A., 5% w posiadaniu Comarch AG
Comarch Saudi Arabia Co.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch S.A., 5% w posiadaniu Comarch Infrastruktura S.A.
Comarch Mexico S.A. de C.V.	Jednostka zależna	Pełna	99% w posiadaniu Comarch S.A., 1% w posiadaniu CA Consulting S.A.
Comarch Technologies sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
CA Consulting S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Geopolis sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Management sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Jednostka zależna	Pełna	100% ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych,
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	26,45% w posiadaniu Comarch S.A., 8,82% w posiadaniu CCF FIZ, 64,73% akcji nabytych w celu umorzenia przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus MANAGEMENT sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	Jednostka zależna	Pełna	50% w posiadaniu Bonus Management sp. z o.o. SK-A, 50% w posiadaniu MKS Cracovia SSA
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ

Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Healthcare S.A.	Jednostka zależna	Pełna	45,84% w posiadaniu CCF FIZ 20,76% w posiadaniu Comarch S.A., 19,77% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG, 13,63% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA
Comarch Polska S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Pointshub S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Infrastruktura S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
iComarch24 S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Swiss AG	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
CAMS AG	Jednostka zależna	Pełna	51% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
Opso sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
MKS Cracovia SSA	Jednostka zależna	Pełna	66,11%

19.4. Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch w I półroczu 2018 roku

W dniu 22 marca 2018 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Healthcare S.A. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego o 2 mln PLN, tj. z 10 114 806,00 PLN do 12 114 806,00 PLN. Comarch Software und Beratung AG objęła w całości i opłaciła nową emisję akcji, tj. 2 mln akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN i cenie emisyjnej 10,00 PLN za jedną akcję.

W dniu 11 maja 2018 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Comarch Management Sp. z o.o. o kwotę 100 000 PLN, tj. z kwoty 300 000 PLN do kwoty 400 000 PLN.

W dniu 13 kwietnia 2018 r. została zarejestrowana spółka zależna Comarch Mexico S.A. de C.V. o kapitale zakładowym 500 000 MXN składającym się z 500 akcji o wartości 1 000 MXN każda. Spółka Comarch S.A. posiada 495 akcji, czyli 99% udziałów i głosów w spółce Comarch Mexico S.A. de S.V. a CA Consulting S.A. posiada 5 akcji, czyli 1% udziałów i głosów w spółce.

19.5. Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch po dacie bilansu

W dniu 6 lipca 2018 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Comarch Healthcare S.A. o kwotę 2 mln PLN, tj. z kwoty 10 114 806,00 PLN do kwoty 12 114 806,00 PLN. Comarch Software und Beratung AG objęła w całości i opłaciła nową emisję akcji, tj. 2 mln akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN.

W dniu 2 lipca 2018 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Japan KK podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego o 10 mln JPY, tj. z 5 mln JPY do 15 mln JPY. Comarch UK objęła w całości i opłaciła nową emisję akcji, tj. 200 akcji o wartości nominalnej 50 000 JPY. Do dnia publikacji niniejszego raportu powyższe podwyższenie kapitału nie zostało zarejestrowane.

20. Transakcje zawarte przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

Nie wystąpiły.

21. Stanowisko zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany rok, w świetle wyników zaprezentowanych w raporcie okresowym w stosunku do wyników prognozowanych

Grupa nie publikowała prognozy wyników na 2018 rok.

22. Opis czynników i zdarzeń o nietypowym charakterze mających znaczący wpływ na działalność Grupy i osiągnięte zyski oraz ich ocena

22.1. Aktywo i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W pierwszym półroczu 2018 roku Grupa rozwiązała częściowo utworzone na 31 grudnia 2017 r. aktywo z tytułu działalności strefowej w wysokości 1 283 tys. PLN stosownie z wysokością osiągniętego dochodu strefowego w I półroczu roku 2018 r. Aktywo to będzie rozwiązywane na przestrzeni roku 2018 w proporcji do osiąganego dochodu strefowego. Dokonano też częściowego rozliczenia aktywa z 31 grudnia 2017 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 1 721 tys. PLN oraz utworzono aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 5 625 tys. PLN, a także dokonano utworzenia i rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 283 tys. PLN. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto w okresie sprawozdawczym wyniósł +2 904 tys. PLN. W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w pierwszym półroczu 2018 roku zmniejszenia utworzonej w latach poprzednich rezerwy w kwocie 100 tys. PLN. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczony z tytułu różnic przejściowych w kwocie 2 684 tys. PLN i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 4 300 tys. PLN. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto pierwszego półrocza 2018 wyniósł +1 716 tys. PLN. Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały wzrost wyniku o 4 620 tys. PLN.

22.2. Wycena różnic kursowych i instrumentów finansowych opartych na kursach walut

Różnice kursowe zrealizowane oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2018 roku zwiększyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 5 315 tys. PLN (podczas gdy w pierwszym półroczu 2017 roku zmniejszyły o 13 718 tys. PLN), natomiast różnice kursowe z pozostałych tytułów zmniejszyły wynik Grupy Comarch o 11 964 tys. PLN (podczas gdy w pierwszym półroczu 2017 roku zwiększyły o 4 918 tys. PLN). Natomiast wycena instrumentów finansowych oraz transakcje zrealizowane (głównie kontrakty typu forward) wraz z rezerwą na podatek odroczony od ich wyceny, zmniejszyły wynik netto Grupy o 5 437 tys. PLN (podczas gdy w pierwszym półroczu 2017 zwiększyły o 18 027 tys. PLN). Łączny wpływ różnic kursowych oraz wyceny i realizacji instrumentów pochodnych na wynik netto Grupy Comarch za pierwsze półrocze 2018 wyniósł -12 086 tys. PLN (+9 227 tys. PLN w pierwszym półroczu 2017 roku).

22.3. Pozostałe przychody operacyjne

Pozytywny wpływ na wynik operacyjny Grupy miały w I półroczu 2018 roku pozostałe przychody operacyjne w wysokości 15 333 tys. PLN, uzyskane m.in. w wyniku rozwiązania rezerw na należności wątpliwe oraz sprzedaży wartości niematerialnych przez MKS Cracovia SSA.

23. Opis struktury głównych lokat kapitałowych lub głównych inwestycji kapitałowych dokonanych w ramach grupy kapitałowej emitenta w danym roku obrotowym

Nie wystąpiły poza opisanymi w punkcie [11](#).

24. Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczące zobowiązań oraz wierzytelności emitenta lub jego jednostki zależnej, ze wskazaniem przedmiotu postępowania, wartości przedmiotu sporu, daty wszczęcia postępowania, stron wszczętego postępowania oraz stanowiska emitenta

Nie wystąpiły poza opisanymi w punkcie 3.19 Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Kraków, 31 sierpnia 2018 r.

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

Comarch S.A.

Al. Jana Pawła II 39a

31-864 Kraków

ir@comarch.pl

+48 (12) 687 78 22

www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/
